

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De obligatione, & deobligatione, modo solvendi pensionem, eámque factam probandi, & per eam præjudicandi Titulari in ordine ad acquirendam possessionem exigendi pensionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Ventrigl. Lott. potius adhæret negativa l. 1. q. 38. ubi postquam docuisset, ut vidimus *questionib. binis anteced. ex eo*, quod titularis consentiendo pensioni istiusmodi liberæ & exemptæ, hoc suo proprio consensu obligavit se, etiam ad onera insolita & excogitata eximendo pensionarium, titularem non posse præterdere remissionem aliquam exemplo conductoris, qui omne periculum in se suscipit, subiungit n. 39. contra Gig. de pens. q. 85. n. 7. & Gomez. in compend. signat. ad finem. ex consensu præstito à titulari reservationi pensionis liberæ ab omni onere, etiam excogitato, titulari non competere retentionem adversus pensionarium pro expensis factis in persequendo litem adversus aliquem intrusum.

De obligatione, & deobligatione, & modo solvendi pensionem, eamque factam probandi, & per eam præjudicandi titulari in ordine ad acquirendam possessionem exigendi pensionem.

Questio 544. An beneficiarius, super cuius beneficio imposta est pensio, obligetur eam solvere sub gravi culpa?

Respondeo affirmative: tum quia pensio est portio extracta à beneficio, applicata pensionario; tum quia in literis pensionis reservatæ præcipitur ejus solutio sub gravissima pena excommunicationis, quæ pena supponit gravem culpam. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 1. cum communi. Proceditque id non solum in primo consentiente pensioni, sed & de quocunque successore, cum pensio sit onus reale inhærens fructibus beneficii, adeoque acceptans beneficium gravatum pensione tenetur onus illud sustinere; unde & in literis reservationis pensionis apponitur hæc clausula: *Pensionem annuam per Titium Ecclesia illius modernum rectorem, & ejus in præfata Ecclesia successorem persolvendam.* Azor p. 2. l. 2. c. 8. q. 13. Castrop. loc. cit. cum communi, quam supponit Barb. juris Eccl. l. 3. c. 11. n. 70. Garc. p. 1. c. 5. n. 190. Atque ita etiam provisus ab Ordinario, & vigore provisionis per Ordinarium ei facta possidet beneficium, tenetur ad solvendam pensionem, dum consentit pensioni per Papam constituenda in illo beneficio, v. g. dum Episcopus Titio contulit beneficium, nominando Cajum ad certam pensionem super fructibus ejusdem beneficii auctoritate Apostolica reservandam, in quam pensionem dictus Titius consentit. Corrad. in pr. benef. l. 5. c. 7. n. 8.

Questio 545. An, & qualiter titularis non habens possessionem beneficii pensione gravati teneatur eam solvere?

Respondet negativè Tond. q. benef. p. 1. c. 35. n. 10. Lott. l. 1. q. 39. n. 48. ubi quod non detur actio contra non possidentem, C. Luc. de pens. d. 33. n. 3. & d. 32. n. 4. Paris. l. 6. q. 2. n. 147. Filiuc. in append. posth. tr. 42. c. 6. q. 1. eò quod, cum pensio non sit debitum proprium & personale, sed causativum seu occasionale, quatenus nempe quis possidet beneficium, & obtinet fructus illius, super quibus propriè hoc onus pensionis re-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

fidet, idcirco cessante hac causâ debendi, quia non possidet, vel citra culpam & factum suum fructus non percipit, ad pensionis solutionem cogi non potest. Card. de Luc. cit. n. 4.

2. Idipsum limitandum primò: Nisi beneficia, tum suâ culpâ negligeret, aut aliâ ratione possessionem non caperet, teneatur tamen adhuc in conscientia, quin & in foro externo compellatur solvere pensionem: cum enim per beneficiatum ster, quò minùs possessionem capiat, non debet ex illius delicto vel facto alius jacturam pati. Filiuc. loc. cit. cum communi.

3. Limitandum secundò: Dum solet nihilominus in reservatione pensionis quandoque adjici clausula provisi obligatoria, seu ut provius de beneficio teneatur solvere, *habita vel non habita possessione.* Idque vel ex conventionem partium, vel quia agitur de pensione reservata ad favorem familiarium Papa, quæ per Expeditores pensio palatina dici solet, ut Card. de Luc. cit. d. 32. n. 3. vel etiam adjici consuevit in pensione reservata super beneficiis ultramontanis, præsertim Hispanis (intellige in favorem alicujus existentis in Italia, aut alibi in loco remoto ab Hispania) & hoc propter difficultatem probandi, an possessio capta nec ne, & quis sit verus possessor. Rariùs autem in Italicis juxta dicta superiùs, ubi de modo imponendi pensionem sub hac clausula ejusque justitia; præter quæ ait quoque Lott. loc. cit. n. 50. quòd, cum pensionarius aliàs facile supplantari possit, ex stylo Curie prudentissimè excogitatam esse hanc clausulam, ut per titularem fiat obligatio de solvenda pensione cum dicta clausula, quæ habeat æquissimam rationem, ut nimirum malitia & commento fraudis occurratur, omnemque respuat injuriam titularis, qui volens ac liberè consentit. Qualiter verò præscindendo ab illo rigore juris, quo, stante hac clausula, titularis tenetur solvere, etsi possessionem non habeat, nec fructus ullos percipiat, ut Paris. l. 6. q. 2. n. 147. Rota secuta semper æquitatem interpretatur illam clausulam, ut non extendatur ultra duos vel tres annos dicta obligatio non solvendi, non habita etiam possessione; vide quoque dicta superiùs loc. cit. In quorum confirmationem sic quoque ait Card. de Luca cit. d. 32. n. 6. receptum esse, ut clausula illa, utpote adjecta ad occurrendum fraudibus & collusionibus in præjudicium pensionarii, discretè ac sano modo intelligenda veniat pro uno vel duobus annis, seu aliàs pro facti qualitate & circumstantiis, ex quibus deveniatur ad notitiam, an ster per titularem nec ne, adeo ut cesset ratio suspitionis, cui eadem clausula innixa est ex cessante motivo rationis vel causæ. Idem tradit Lott. loc. cit. n. 51. ubi: quòd, si tractu temporis cessaret suspicio fraudis, & titularis consequi nequiret possessionem, cessaturum quoque esse effectum dictæ clausulæ; cessaturam autem dictam suspitionem fraudis ait n. 52. & 53. ex diligentis possibilibus factis per annos continuos, tum in producendo literas, & instando pro earum executione, tum alio modo possibili removendo hoc impedimentum; ita ut sine diligentis illis factis non sufficiat lapsus ille trium annorum absque possessione. Dari & aliam adhuc cautelam certiore & expeditiore, tradit Lott. loc. cit. n. 58. dum nimirum decernitur, tam per consentientem pensioni, quam per ejus successorem, dari schedulam bancariam (de qua infra pluribus) per triennium cum obli-

gatione

gatione de illam revocando de triennio in triennium (quod pactum, nisi accedat consensus Papæ, fore simoniacum, ait n. 59. citato pro hoc Lessi. de iust. l. 2. c. 35. n. 93.) per quam schedulam Campfor, qui eam confecit, obligat se solvere, excepto casu mortis alterutrius, nempe titularis aut pensionarii; & sic agente pensionario contra Campforem, hic frustra excipit, titularem intra triennium non potuisse nancisci possessionem, eò quòd, cum contra eum agatur in vim cameralis obligationis, non potest alià exceptione juvari, quam solutionis, aut falsitatis, aut alià, quæ oriatur ex ventre ipsius schedulæ, suæque obligationis.

Quæstio 546. An solvenda pensio etiam per intrusum, seu male & absque justo titulo possidentem?

Respondeo affirmativè, modò fructus percipiat; siquidem ad effectum solutionis pensionis non consideratur titulus, sed fructuum perceptio. Corrad. in pr. benef. l. 5. c. 7. n. 13. citans Barbof. in pr. exigendi pens. q. 10. n. 13. & seq. Garc. p. 1. c. 5. n. 182. Filiuc. in append. posth. tr. 42. c. 6. q. 5. notans cum aliis, debere tamen postea in restitutione fructuum id deduci, quod pro pensione solutum. Non poterit tamen contra eum exerceri utiliter actio personalis; cum eo ipso, quòd non habeat verum titulum, non consentit pensioni, nec cuiquam successit, qui consentit, ita ut prætendi possit consensus illius implicatus, cum tamen à consensu hoc actio personalis dimanet juxta dicenda inferius. Lort. l. 1. q. 39. n. 49. secus autem est de actione hypothecaria seu reali, de qua procedit responso.

Quæstio 547. An titularis teneatur solvere pensionem impositam suo beneficio vel præbendæ, si illud dimittat & novum beneficium vel præbendam obtineat?

Respond. primò: Cum pensio imponitur beneficii fructibus, dimisso illo beneficio, si per resignationem, etiam ex causa permutationis, vel etiam per optionem, si per affectuionem alterius incompatibilis, vel aliàs, non tenetur quis amplius ad solutionem pensionis, nec ad cautionem bancariam promissam, etiamsi dictæ pensioni consenserit, & se obligaverit in forma Cameræ, & cum juramento ad eam solvendam, sub hac tamen limitatione, nisi remanserit in detentatione. Garc. p. 1. c. 5. n. 178. citans Gamb. de pot. leg. l. 6. q. 8. & 9. à n. 405. & 421. Mandos. de signat. grat. tit. pens. vers. quia resignans. Bursart. cons. 361. l. 4. Cig. q. 63. n. 12. Paris. (qui tamen loquitur solum de beneficio dimisso per resignationem l. 1. q. 8. n. 1. & 9. 10. 11. simul sumptis. Item l. 10. q. 8. n. 26. & 27. ubi: quòd resignans post resignationem acceptatam liberatur ab onere solvendi pensionem, debeat autem ad hunc effectum probare factam hanc acceptationem. Item *ibid.* n. 71. & 72. ubi: quòd resignatarius post acceptationem se obliget ad onera incumbencia illi beneficio acceptato, & hinc teneatur solvere pensionem.

2. Ampliatur responso primò, ut etiam cesset obligatio fidejussorum datorum à titulari. Garc. loc. cit. n. 181. Paris. l. 1. q. 8. n. 10. Ampliatur secundò, ut procedat, etiamsi resignatio sit invalida & nulla, si resignatarius possidet, eò quòd possidens beneficium etiam sine titulo, ex quo fructus

percipit, tenetur pensionem solvere, non autem beneficiarius verum titulum habens. Paris. l. 6. q. 2. n. 42. citans Rotam in *Hispal. benef.* 10. Jun. 1542. teste Mohed. Garc. loc. cit. n. 182.

3. Limitatur verò responso, ut non procedat. Primò, si post resignationem se obligavit ad solvendam pensionem, quæ erat antiquitus imposita beneficio resignato; non prohibetur enim quis de jubere pro alio, & obligare se & bona sua pro re aliena, & ita tenebitur vi nova hujus obligationis. Paris. l. 1. q. 8. n. 16. Garc. loc. cit. n. 180. juxta dec. Rot. in *Prænestina pens.* 20. Maij. 1559.

4. Secundò, ut resignans post resignationem teneatur ad pensiones decursas, & non solutas usque ad diem resignationis acceptatæ. Paris. loc. cit. q. 8. n. 18.

5. Tertiò, ut adhuc teneatur resignans, si resignatio facta fuisset in fraudem; cum fraus & culpa nemini parocinari debeant. Paris. *ibid.* n. 19. citans Gamb. ubi ante. n. 423.

6. Quartò, si resignans statim post resignationem acceptatam, reassumeretur ad idem beneficium; cum tunc perinde sit, ac si semper in beneficio mansisset; cum quæ fiunt in continente, cessantur inesse. l. *lecta*, ff. si cert. petat. Paris. loc. cit. n. 20. secus tamen erit, si ex intervallo reassumptus ad illud beneficium; tunc enim tenebitur pro tempore, quo illud possedit, & pensionem perceptit. Paris. n. 21.

7. Quintò, non procedit, ubi in resignatione est clausula: ut is, qui pensionis impositioni consentit, non possit in favorem alicujus resignare beneficium pensionem gravatum, nisi prius facta pensionario intimatione, ac facta obligatione per resignatarium de solvenda pensione cum omnijs ac singulis clausulis, cautelis: quam clausulam saepe concedi solitam testatur Paris. l. 6. q. 2. n. 148. ex Mandos. quamvis Garc. loc. cit. n. 187. dicat, eam clausulam hodie non concedi, nisi pro palatinis aliisque personis Papæ gratis. Stante autem hac clausula, ex qua resignatio aliter facta non valeret in præjudicium pensionarii (uti alienatio rei specialiter hypothecata cum pacto de non alienando, non valet in præjudicium creditoris) resignans adhuc tenetur ad solvendam pensionem, ac non resignasset. Garc. loc. cit. n. 184. & n. 185. qui tamen subjungit ex Paris. l. 3. q. 4. factam illiusmodi resignationem cum dicta intimatione faciendam pensionario fore, & manere adhuc validam, si is non egit ad beneficium.

8. Sextò non procedit responso, si quis retento beneficii titulo, super cujus fructibus imposita pensio, permutat ejus bona pro aliis, quæ subrogantur in locum bonorum dimissorum, v. g. si quis retento titulo canonicatus & præbendæ optaret alia bona pro præbenda temporali, uti moris est in aliquibus Ecclesiis. Garc. loc. cit. n. 183. Gonz. gl. 34. à n. 45. qui etiam id ulterius exemplificat n. 47. & 48. eo casu, ubi pensio reservata super bonis & fructibus Decanatus de novo illi applicatis, dum dein Decanus auctoritate Apolliticâ permutavit dicta bona cum Capitulo pro duabus præbendis; nimirum teneri adhuc dictum Decanum solvere pensionem, cum semper retineat titulum Decani, & in locum bonorum dimissorum fuerint subrogata dictæ duæ præbendæ. Idem sub eadem ferè distinctione, sed distinctius docent Azor p. 2. l. 8. c. 13. q. 4. Castro. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 6. citantes Sig. q. 36. ut Azor, vel q. 93. ut Castro p. n. 3. & 4. nimirum, quòd, ubi canonicatus vel præbendæ sunt reipsa distinctæ,

ita ut quilibet suos fructus & proventus proprios & determinatos habeat, dimittens canonicatū vel præbendam oneratam pensione, & optando obtinens aliam pinguiorem, non obligetur amplius solvere pensionem, sed is, cui iste canonicatus vel præbenda dimissa obtigerit. Secus verò fit, si canonicatus vel præbenda non sunt distinctæ, seu fructus distinctos non habent, sed fructibus collectis à Capitulo, ex hac tota massa ope procuratoris sit distributio seu divisio in singulos Canonicos seu præbendatos, assignando singulis suam portionem in vino, frumento, oleo vel pecunia, majorem vel minorem juxta præbendarum quantitatem; quia tunc per optionem non est consecutus novum canonicatum, sed solum uberiorem fructuum portionem; & quia, ut Castrop. pensio est super fructibus à Titio præbendato perceptis. Porro si pensio imposita super canonicatu & præbenda, si vacet talis canonicatus & præbenda, & de canonicatu fuit novus provilus, & alius optavit præbendam, pensionem debere solvi pro rata inter titularem & optantem, tradit Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 50. Si verò imposita est simpliciter super fructibus præbendæ canonicalis, tunc, si ratione optandi prædium temporale præbendæ, prout est jus percipiendi fructus ex illo vel alio prædio, super quo statuta pensio retento titulo, renetur ad pensionem, qui dimisit, non verò qui optavit. Ventrigl. loc. cit. citans Lott. l. 1. §. 29. n. 30. & §. 39. n. 85. ex Barb. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 73. juxta jam dicta ex Castrop.

Quæstio 548. An titularis fructus beneficii pensione gravati percipiens, si inops est, teneatur solvere pensionem?

Respondeo: Non convenire in hoc AA. nam primò tradit Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 7. n. 4. citato Suar. to. 5. de censuris. d. 20. §. 2. n. 13. excusatum esse aliquem, si sine gravi jactura sui status & dignitatis clericalis pensionem solvere non possit, & posse tunc frui beneficio cap. Odoardus, si bonis cedat, petita & relicta sibi solum congruà sustentatione, ed quòd præsumi nequeat, cessisse huic gravi & strictæ obligationi, esset enim cessio iniqua. Secus verò si cum aliqua levi imminutione sui status solvere possit pensionem, ed quòd in hoc casu intelligatur renunciassè beneficio cap. Odoardus. de solutionibus. Esto autem, quòd Ordinarius non possit talem cessionem bonorum admittere, assignatà ei congruà sustentatione, posse eum tamè ad Auditorem Cameræ accedere, qui eam admittere debeat, assignatà dictà ei congruà, magis tamen strictà & limitatà, quam aliis cedentibus assignari soleat, tradunt iidem AA. notante etiam expressè Suar. quòd, si impetratum à Papa diploma, ut uti possit beneficio dicti cap. Odoardus, prout id de jure conceditur, debere in rescripto apponi clausulam derogatoriam cujusvis cameræ obligationis, alias nullius fore effectus.

2. Contra talem teneri adhuc solvere; quia, licet favore clericalis ordinis constitutum sit cap. Odoardus. de solutione. ne clericus excommunicetur, vel in persona molesteretur à creditoribus, si propter inopiam solvere nequeat id, quod debet, beneficiatus tamen non gaudet beneficio dicti cap. tenent Garc. p. 1. c. 5. n. 237. citans Gomef. in compend. utriusque signat. in reg. de annali. §. 53. Covar. var. l. 2. c. 1. n. 9. Gutierrez. de juramento confirmator. p. 1. c. 17. n. 31. &c. Item Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 69. Lott. l. 1. §. 38. n. 236. dicens gravatum onere pen-

sionis, si præbendar illud remedium seu beneficium cap. Odoardus, passim illud ei ex stylo signaturæ denegari juxta Gomef. in compend. signat. in fine. vers. est tamen verum; qui tamen sub distinctione loquitur, ita ut titulari, qui per seipsum consensit, illud absolute denegetur, secus in alio, qui per seipsum non consensit.

3. Verum in reddenda ratione hujus rei iterum non conveniunt AA. nam primò Bellet. disquis. clerical. p. 1. de clericor. debito. §. 2. n. 7. alique per illum adducti volunt id esse ideo, quia consentiens pensioni obligat se de eam solvendo sub juramento & obligatione cameræ, in qua obligatione continetur renunciatio cujusvis remedii, juris & auxilii, & in consequens etiam beneficii dicti cap. quin &, ut Farinac. crimin. qq. 27. n. 70. in cameræ obligatione se astringit quis, ut possit capi, carcerari, detineri. Quidquid in contrarium dicant alii plures apud Lott. loc. cit. n. 238. & apud Barb. in cir. c. Odoardus, n. 24. non posse renunciari huic privilegio, Odoardus. A qua tamen ratione dissentire se ait Lott. loc. cit. n. 241. ed quòd promissio illa & obligatio cameræ intelligenda sit: rebus sic stantibus, atque ita datà possibilitate, quæ tunc aderat; cum impossibile nulla sit obligatio, etiam si se quis obstrinxerit ad aliquod præstandum, non obstante quacunque causâ & ratione, ut Ruin. cons. 137. n. 11. l. 2. Menoch. cons. 212. apud eund. Lott. n. 242. Proinde alii cum Gomef. loc. cit. & Didac. var. resol. l. 2. c. 1. n. 9. apud Lott. n. 240. censent, ideo titularum excludi à beneficio cap. Odoardus, quia pensionario est reservatus regressus, adeoque honestum non sit, ut titularis, qui se obligavit pati regressum, mox sub prætextu paupertatis à se longè arceat pensionarium; cum se possit liberare dimittendo beneficium, quam rationem approbari à Covar. ait Lott. & ipse eam non reprobat. Sed quid in casu, quo non est reservatus regressus vel accessus pensionario, neque is ei aliter competere potest? censet Lott. n. 242. neque adhuc in hoc casu titularem frui posse beneficium dicti cap. Odoardus, ed quòd, ut locus sit beneficio dicti cap. duo hæc debeant concurrere. Primum tanta paupertas (& quidem justificata cum hac circumstantia, quamvis summarie ad hanc justificationem procedi possit) ut neque in rotum, neque in partem debitum possit solvi, adeò, ut non sufficiat clerico offerre cessionem fructuum beneficii nisi fortè non haberet nisi tale beneficium, & justificasset, se non habere aliqua bona patrimonialia, utique in quorum duntaxat defectum fieri potest aliàs hujusmodi fructuum assignatio, ut Rota in Hipporegiens. Capellan. 10. Nov. 1623. Lott. à n. 243. Alterum est ut obtendens seu frui cupiens dicto beneficio, sit miseratione dignus, carens omni suspitione doli & temeritatis, qualis non est, qui prius negavit debitum, ex qua negatione secuta lis, & continuata usque ad sententiam & relaxationem executorialem. Lott. ex n. 249.

4. Atque ex his jam consequitur, vix unquam esse locum dispositioni textus illius cap. Odoardus, ad favorem debentis pensionem; vel enim negans debitum passus est sententiam, & jam patet, non posse eum frui illo beneficio; quia negando debitum & tergiversando solutionem, utique est in dolo. Lott. n. 252. vel non est passus sententiam, nec debitum negavit, & jam excluditur à dicto beneficio, quia non potest principale extremum seu requisitum dicti textus probare, nempe paupertatem

peritatem tantam, ut nequeat in totum vel in partem solvere pensionem, dum pensio nunquam ita constituitur, ut fructus omnes beneficii exhauriat; neque contrarium, nempe quod pensio exhauriat fructus beneficii omnes, probari potest à titulari: nam id vel est verum, vel falsum; si falsum, malitia ejus non debet foveri; si verum, vel potest dimittere beneficium, & dimittat; si non potest, eò quòd ad titulum illius sit ordinatus, & tunc censetur dolosè illud sub onere tantæ pensionis accepisse, & sic non auditur, tanquam allegans suam turpitudinem; cùm hinc concludatur ad simoniam, si præcessit pactum, vel si illud non præcessit, ad manifestum dolum, cujus ratione excluditur à dicto beneficio. Ita ferè Lott, à n. 253. & n. 255. sic concludit: si aperiretur hæc via titularibus, quotidie supplantarentur pensionarii, quare prudentissimè ac justissimè semper fuit per signaturam & Rotam denegatum istud refugium, cùm malitiis hominum semper sit occurrendum.

Questio 549. An titularis excommunicatus vel suspensus, & propterea non percipiens fructus, teneatur nihilominus solvere pensionem (idem est de subsidio aliòve onere) impositam super fructus beneficii?

1. **R**espondent affirmativè Azor p. 2. l. 2. c. 12. q. 9. Item Tolet. in sum. l. 1. c. 13, in fine. Gig. q. 64. Barth. & alii apud Garc. p. 1. c. 5. n. 228. eò quòd, ut Azor. loc. cit. et si excommunicati fructus beneficiorum non percipiant, debent tamen censum solvere, quia onera sustinere coguntur, et si commoda non percipiant, quemadmodum, ut inquit Barthol. apud Gig. de pens. q. 64. n. 4. referente Azor. qui suâ culpâ sunt ejeti ab urbe, quamvis suorum bonorum fructus non percipiant, debent nihilominus onera solvere. Intelligitur autem hoc ipsum de justè excommunicato; retinente tamen possessionem beneficii sui; si enim possessionem amittat, patet ex supradictis, eum non teneri. Item si injustè sit excommunicatus, & hinc fructus non percipiat, non tenebitur, quamvis, ut Guttier qq. can. l. 1. c. 1. n. 125. injustè excommunicatus non amittat fructus, & hinc ex iis perceptis tenebitur adhuc solvere.

2. Respondent e contra negativè, sive non teneri ad hoc talem titularem, sed pensionem solvendam esse ex amissis per eum fructibus, Garc. loc. cit. n. 227. & citati ab eo. Covar. l. 3. var. c. 13. n. 8. Ugolin. de cens. tab. 2. c. 12. in fine. Suar. de cens. d. 13. s. 2. n. 24. &c. innixi communi rationi, quòd pensio affixa sit fructibus.

3. Mediam viam inquit Guttier loc. cit. ita ut teneatur excommunicatus, dum obtinet beneficium habens redditus speciales & distinctos, non consistentes in distributionibus, seu fructibus distribui solitis statis horis præsentibus, eò quòd æquum tunc sit, ut solvatur pensio ex fructibus beneficii illius, quibus pensio imposita; cùm in hoc casu exstent, & dicantur etiam fructus istius beneficii; Teneatur verò ex suo solvere excommunicatus, dum habet beneficium in Ecclesia, ubi fructus consistunt in distributionibus, quæ præsentibus accrescunt, eò quòd tunc pro tempore excommunicationis ob non præsentiam nulli sint fructus, nec quotidiana distributiones beneficii, quod habet excommunicatus. Neque etiam obstat, (quod aliàs in contrarium movent Ugolin. cum AA. sententiæ negantis) quòd non culpa excom-

municati sit proxima & immediata causa, cur fructus non percipiantur ab excommunicato, seu cur ejus beneficium non habeat fructus pro illo tempore excommunicationis; cùm negari nequeat, quin culpa dederit causam immediatam excommunicationi, ob quam excommunicatus non lucratur fructus. Vide de hac distinctione plura quest. post hanc 2.

Questio 550. An titularis teneatur solvere pensionem, dum fructus non percipit, aut dum hi perierunt, aut notabiliter diminuti sunt?

1. **R**espondeo primò: Titularis non habens, seu non percipiens fructus, super quibus statuta pensio, regulariter non teneatur ad illam solvendam. Paris. l. 1. q. 8. n. 15. Quod procedit si absque sua culpa eos non percipiat; si verò suâ culpâ vel factò eos non percipiat, tradunt aliqui, eum teneri solvere, ut Filuc. in append. post. tr. 42. c. 6. q. 2. Negant adhuc alii, ut patet ex q. præced. verum hi negantes, ut patet, & patebit, potissimum loquuntur de casu, dum ex culpa titularis fructus non percepti quidem à titulari, exstantes tamen adhuc aut percepti justè ab aliis. De cetero absoluta nimirum hæc responsio valde & variè limitanda pro diversitate plurium casuum. Unde

2. Respondeo secundò: Si fructus in perpetuum amissi, aut ita diminuti (intellige amissis prædiis aliisque bonis, ex quibus colligendi) ut solvi nequeat pensio, quin eà solutâ deficiat congrua, seu quantitas titulari à jure vel literis pontificiis assignata, ad pensionem integrè solvendam non tenebitur, sed ea diminuenda, ut salvetur dicta congrua. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 3. n. 11. citans Gig. q. 35. n. 8. & id exemplificans casu, quo beneficiato evictum aliquod insignè prædium beneficii; modò probetur fructus restantes non sufficere pro congrua titulari. Verum de hoc supra.

3. Respondeo tertio: Si fructus ad tempus, puta illo anno, non quidem integrè, in ea tamen adhuc quantitate percepti, ut inde solutâ pensione remaneat adhuc titulari congrua sua, minimè liberabitur titularis à pensione integrè solvendâ. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 5.

4. Respondeo quarto: Si titularis eo anno collegerat jam fructus, qui dein hostili incurfione ei sublatis, aut alio casu perierunt, tenebitur ad solvendam integrè pensionem, quia fructus illi per collationem jam facti illius, prout dicitur de conductore, Ventrigl. loc. cit.

5. Respondeo quinto: Si titularis probet, se nullos percepisse fructus seu redditus, quibus imposita pensio, eò quòd hi inopinato casu aliquo ante collectionem, puta incurfione hostili, tempore, inundatione perierunt, adhuc tenebitur ad integrè solvendam pensionem, & minimè inde eliditur actio pensionarii. Ventrigl. loc. cit. n. 10. citans Bellef. disquis. tit. cal. p. 1. tit. de clericor. debito. §. 9. per tot. Lott. l. 1. q. 39. n. 66. Azor p. 2. l. 8. q. 13. q. 3. citans Gig. de pens. q. 62. n. 10. addicens, ex usu Curia Rom. receptam opinionem contra Castrop. loc. cit. tenentem, posse in hoc casu titularem relinquere pensionem insolutam, tum quia sub ea conditione nimirum perceptorum fructuum constituta pensio censetur, tum quia annua pensio est onus reale annexum fructibus annuis. Item contra Castrop. conf. 338. vol. 1. Felin. in c. ad audientiam 2. de re-

de rescrip. Bellenz. de subsid. charit. q. 34. Gozadin. conf. 83. & alios apud Azor. censentes, non deberi fructus in hoc casu, si fructus assignati taxationis gratiâ (qualiter communiter assignati solet pensio) & non demonstrationis gratiâ; tunc autem censeferi assignatos taxationis gratiâ, quando unicâ oratione dicitur, ut pensio huic vel illi solvatur ex fructibus certi beneficii; tunc verò censeferi assignatos demonstrationis gratiâ, quando primò dicitur, ut tanta pensio solvatur, & dein exprimuntur fructus, ex quibus solvi debeat, v.g. dum dicitur: *Solvas Titio pensionem centum aureorum*; & dein dicitur: *hanc pensionem solvas ex fructibus beneficii illius*. Rationem reservationis nostræ Azor dicit valde favorabilem tanquam piam, dum pensio reservata in alimentum clerici, alimenta autem, ut Barth. in l. lucius. ff. de alimen. v. cibis, leg. debeantur integra, etiamsi sint assignata in certo fundo, ex quo tantum non solet percipi, quantum requiritur ad integrâ alimenta. Præterea ut Azor, Ventrigl. Lott. loc. cit. n. 68. sterilitas unius anni compensabilis est ubertate aliorum annorum; unde sicut annis illis fertilibus non est major pensio, sic nec sterilibus illis annis diminuta. Aliam rationem addit Lott. n. 67. quòd non solum urgeat rigor obligationis Cameralis, & favor pensionum, sed etiam quia in his casibus expressè renuncietur cum clausula amplissima donationis, ad eòque imputandum sit illi, qui fortuna se subiecit. Confirmatur etiam responsio ex eo, quòd etiam successor in beneficio onerato solvere debeat pensiones præteritas, quas beneficiatus antecessor non solverat, & tamen successor ille fructus nullos præterito illo tempore percepit. Item beneficiatus obligatus ad solvendam pensionem, debet eam in primo anno, quamvis secundùm consuetudinem aliquarum Ecclesiarum nullos fructus primo anno percipiat, solvere. Azor loc. cit.

6. Respondeo sextò: Si titularis probet, non solum nullos fructus percepisse, verùm etiam illos fuisse perceptos ab alio præterente jus vel in illo beneficio, vel super illis fructibus, non tenebitur solvere pensionem, & factâ per illum pensionario cessione jurium contra illum percipientem, manebit elisa actio ipsa personalis contra titularem intentâ; cum non habeat rem, in quam talis actio est scripta: & sic sufficet, actionem realem cedere. Lott. loc. cit. n. 69. citans Ferret. conf. 73. n. 2. Burlat. conf. 391. n. 17. Put. decis. 10. n. 7. l. 1.

7. Respondeo septimò: Si titularis excipiat, ac probet, non quidem omnes, sed tantùm partem fructuum per alium occupatam seu perceptam, fructusque, quos ipse percepit, esse insufficientes pro solvenda pensione, seque offert paratum contra illum cedere pensionario actionem, manet adhuc elisa contra eum actio ipsa personalis. Si verò non probet, fructus, quos ipse percepit, esse in hoc insufficientes, tunc, quamvis etiam abque cessione, possit pensionarius instituere actionem realem contra illum alium percipientem; non tamen cogitur ad hoc, sed adhuc potest personalem illam actionem dirigere contra titularem, eò quòd, licet illud sit onus ejus, qui fructus percipit, nihilominus ipso onere non soluto, sequitur onus fundum suum; & sic datur optio agendi vel contra percipientem fructus, vel contra possessorem fundi, & sic contra titularem.

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

Lott. loc. cit. n. 70. citans Gig. q. 39. n. 11. & q. 43. n. 1. & Rot. decis. 176. n. 3. p. 2. recent. De cetero ad casum, ubi titularis non excipit, se non percepisse fructus, vel eos non esse sufficientes, sed probat, se sustinuisse onera illis imposita, intenditque, pensionarium ad illa pro rata teneri, ad hoc inquam respondendum ex antecedentibus, ubi quæsitum, ad quæ onera solvenda teneatur pensionarius.

Questio 551. Dum in aliquibus Ecclesiis vigore statuti, vel alterius concessionis novi Canonici, imò vel primis duobus annis non percipiunt fructus Canoniatuum suorum, sed hi omnes, vel eorum medietas cedit Capitulo, in usum fabricæ v.g. impendenda, vel etiam inter ceteros Canonicos distribuenda, an isti noviter provisi de Canoniciatibus gravati pensione nihilominus solvere debeant pensionem?

Respondeo: Capitulum tunc teneri illam pensionem solvere. Guttier. qq. can. l. 1. c. 1. n. 114. & 223. Garc. p. 1. c. 5. n. 210. in eo casu, nimirum, si dicti canonicatus distinctos & peculiares redditus habent. Idque non solum, quia pensio onus reale est impositum fructibus, unaque cum illo etiam transeat ad percipientem, sed, quæ specialis est ratio, quia percipiuntur hi fructus à Capitulo non jure proprio, sed tanquam alterius, ad quem spectabant ratione præbendæ & residentiar. Unde etiam, ait Garc. contrarium fore, seu Capitulum non teneri solvere pensionem, si statutum ita sonaret, ut Canonicus novus primo anno non lucretur fructus, Plura circa hoc quæst. post hanc 2.

Questio 552. Quis teneatur solvere pensionem beneficio pensione gravato vacante?

Respondeo: Ecclesiam percipientem fructus; eò quòd pensio onus sit reale fructibus beneficii annexum. Azor p. 2. l. 8. c. 12. q. 10. (ubi etiam idem affirmat, dum Rector beneficii est à paganis vel hostibus captus) Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 2. Guttier qq. can. l. 1. c. 1. n. 116. ubi etiam, quòd, si Ecclesia sit collegiata, ejus Capitulum conveniri possit. Unde etiam, si vacatio sit diuturna, dandus ei œconomus seu curator, à quo solvenda pensio. AA. ijdem. Sic etiam sequestrato beneficio, solvenda pensio à sequestro. Castrop. loc. cit. Garc. n. 189. ex Gig. q. 72.

Questio 553. An igitur etiam, dum pensio (idem est de aliis oneribus) constituta super fructibus beneficiorum non habentium distinctos & speciales sibi assignatos redditus, sed participantium de massa & mensa communi Ecclesiæ (idem est, dum super distributionibus quotidianis statuta pensio) solvenda à Capitulo pro tempore vacationis beneficii, vel etiam, quo beneficiatus propter absentiam, aliudve impedimentum, eos non fuit lucratus, Capitulo eos interea percipientem jure, ut vocant, accrescendi?

Respondeo: Graviter in hoc inter se differere AA. nam non teneri ad hoc Capitulum, docent Guttier. fulissimè qq. can. l. 1. c. 1. n. 120.

à n. 120. Tolet. in sum. l. 1. c. 13. n. 13. Moneta de distrib. p. 3. q. 8. n. 17. Nav. cons. 1. de solut. pens. apud Castrop. quam sententiam communiter teneri in Hispania, ait Garc. p. 1. c. 5. n. 208. Fundant se in eo hi AA. quod Capitulum in eo casu omnes distributiones tam presentium quam absentium (idem est de massa communi fructuum) recipit inter presentes dividendas, uti & fructus illos vacantium prabendarum; pensio autem non sit imposita super cumulo fructuum omnium prabendarum, quia non est imposita super omnibus prabendis; sed super hac vel illa tantum, adeoque ante divisionem illam fructuum Capitulum non est gravatum pensione, aliisve illis oneribus; dum verò dividuntur hi fructus, singuli suam quotam participant seu lucrantur, non jure alieno, seu non fruuntur illis tanquam alienis, sed singuli jure proprio suæ præbendæ, super qua non est reservata ulla pensio, in vi juris accrescendi seu non decrescendi; unde & fructus illi, quos dicto tempore participant existentes & presentes, non sint fructus præbendarum illarum vacantium, aut possessarum per absentes, dum præbenda vacans in hoc casu, dum speciales nulli assignati sunt redditus, nullos fructus, uti nec præbendæ absentium nullas distributiones habent, sed qui illius præbendæ fructus essent, si ea possessorem residentem haberet; adeoque jam etiam nullus illorum participantium dictos fructus obligatur pensionario ad solvendam pensionem. Quia & hinc cessat ratio, ut Garc. p. 1. c. 5. n. 209. & Guttier. loc. cit. n. 123. militans in pensionibus impositis super fructibus beneficiorum habentium fructus in absentia, vel tempore vacationis; dum nimirum redditus suos distinctos habent, utpote qui fructus transeunt cum suo onere, si ad aliquem jure specialiter pertineant. Et hinc, ut libenter admittunt hi AA. ex illis à Capitulo perceptis debetur pensio, prout dictum *quasi ante hanc 2.* & uti id servatur in pensionibus impositis Episcopatibus, quas solvit Camera Apostolica, fructus illorum percipiens tempore vacationis. Et hanc sententiam, uti & Capitulum ad non solvendam pensionem, consuetudine etiam immemoriali juvari posse, ait Gutt. loc. cit. n. 120. cum raro à Capitulo petatur hujusmodi pensio, sed à modernis possessoribus.

2. E contra teneri adhuc in hoc casu Capitulum solvere pensionem, tenent Tond. p. 1. c. 35. n. 13. & 14. citans Mareschot. var. resol. c. 18. n. 50. Castrop. p. 2. de horis can. d. 3. p. 7. n. 11. citans Barb. de pot. Ep. p. 3. alleg. 53. n. 177. Bonac. d. 2. q. 6. p. 3. n. 9. Nav. cons. 3. de solut. pens. n. 3 in fine, quem dicit, mutasse sententiam, quam amplexus fuerat cons. 1. Rubium & c. Item Gonz. gl. 5. §. 5. n. 44. Ventrigl. 10. 2. annot. 11. §. 2. n. 20. dicens hanc sententiam veriolem & conformiorem, & in praxi servari. Lott. l. 1. q. 39. à n. 33. Garc. p. 1. c. 5. à n. 214. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 7. n. 1. addens, non posse Capitulum in hoc casu ullo modo excusari, etiam si dicat, quod nunquam solverit. Fundamentum hujus sententiæ est, quod, cum Papa reserve pensionem super fructibus istiusmodi & distributionibus alicujus præbendæ, non considerat, an præstetur servitium, nec ne, per præbendam illum, sed simpliciter onerat illos fructus & distributiones; unde pensio non debetur pensionario propter servitium & presentiam possidentis præbendam, seu beneficium illud, sed ex pura gratia

Papæ, jam antecedenter ad divisionem illorum fructuum inter presentes & deficientes illos, ac proinde jam persona illius titularis, illiusque servitium in hoc casu considerationis nullius esse debet, nec mors, nec absentia illius potest esse damnosa pensionario, clarumque sit, quod Capitularibus per hoc accrescere non potuit, quam absens vel mortuus Canonicus, si interesset ac viveret, lucrari posset; cum Capitulum succedat loco beneficii non presentis vel mortui, adeoque, sicut beneficiarius ipse non potest sibi lucrari pensionem, sed ex lucraris distributionibus tenetur eam solvere, sic & Capitulum. Quapropter capitulum jam obligatum erit ad solutionem pensionis, si in se velit retinere, aut aliis interessentibus applicare illam partem fructuum, quæ beneficiario gravato, si assistisset aut supervixisset, esset concedenda; cum illa pars fructuum indeterminatè à cumulo fructuum ex voluntate Papæ sit extracta, & ad pensionem applicata ex gratia Papæ independentè à servitio possessoris, Gonz. Ventrigl. Lott. Corrad. Castrop. l. cit. quorum postremus quoque ait, hanc intentionem dicto modo reservandi pensionem ex eo manifestè colligi, quod Papa in reservatione pensionis intendat providere certò & infallibiliter sustentationem pensionario; hæc autem certitudo & infallibilitas recipiendi pensionem non subsistat, si eam pensionarius non possit obtinere à Capitulo percipiente fructus & distributiones tempore, quo beneficiatus non existit, aut non interest. Siquidem si dicatur beneficiatum ipsum, dum existens non interest choro, personaliter obligatum esse, adhuc manet infecuritas; cum hic non percipiens fructus sui beneficii, aliunde sæpe non habeat, unde solvat; ex alia autem parte fructus sequestrare nequeat; item hæc ipsa ejus obligatio sit dubia propter contrarias sententias. Accedit, quod secundum hanc sententiam declaraverit Clemens VIII. & Rota sæpissimè, uti hanc ipsam declarationem, & Rotæ decisiones, præcipue illam in Romana pension. 4. Junij 1593. (quam etiam ad fultum legere est apud Garc. p. 1. c. 5. n. 214.) referunt idem Garc. Castrop. & de eisdem testantur Gonz. Lott. & c. qui, uti & Ventrigl. loc. cit. censent, nullam valere in contrarium consuetudinem. Et ad hoc ipsum reflexisse videtur Guttier. contraria sententiæ fautor potissimus, dum loc. cit. n. 123. prope finem, post fusè probatam sententiam suam, dilatasque rationes in oppositum subiungit: *Post primam hujus operis editionem accepi, Roma in hac questione diversum censeri, & instanter agi nomine Ecclesiarum Hispania, ut in hac causa in Re. disputetur, & in earum favorem decidatur, idèque in re hac me subijcio declarationi Sedis Apostolicæ, sacrique palatii Auditorum.*

3. Illud hic singulariter notandum, quod, dum sermo est de iis oneribus singularibus, ac propriis præbendæ vacantis, quæ ei ex natura ipsius adherent, v. g. dum Cantoria (quæ dignitas plerumque confertur personæ gravi, quæ hoc onus regendi chororum, incipiendæ que cantus ipsos per se ipsam subire nescit, aut non vult) opus habet substituendi succentorem, qui id munus exequatur expensis Cantoria: vel dum præbendæ annexum est onus sollempnitatis cantandi aliquoties sacrum, vel ministrandi & c. hæc inquam onera & servitia necessaria ipsarum præbendarum à capitulo tempore vacan-

vacantia vel absentia percipiente illarum fructus solvi debere; eò quòd sic demum lucretur fructus illos, si pro dicta prabenda inferiatur, tradunt etiam ipsi A. A. alias contrarii, seu negantes id de aliis oneribus, pensionis, subsidii & c. Guttier. *loc. cit.* n. 126. citans Joan. Copi *tr. de fructibus. tit. 3. c. 3. n. 3. vol. 8.* Quare, ut subdit idem Guttier. n. 127. iniquè, & contra jus expensæ seu sàlaria horum onerum durante vacaturà illius prabendæ causata & debita successorì imponuntur, atque, ut ea solvat ex propriis fructibus, cogitur. Nec consuetudine antiquà iustificari aut colorari posse existimo; cum potius sit corruptela & violentia, ac in grave damnum ac præjudicium novorum residentium, qui maximà paupertate novis annis laborant, & debitis privantur & c. Idem etiam de expensis factis in aliis pro electione faciendâ promovendorum ad prabendam vel dignitatem vacantem, nimirum has solvendas ex fructibus prabendæ vacantis, quos percipit capitulum, & non computandas postea electis, tradit idem Guttier. *loc. cit.* n. 129. & seq. quem vide de his pluribus.

Questio 554. An igitur stante hac posteriore, seu affirmativa sententiâ, obligatio solvendi pensionem incumbat solum capitulo, an vero singuli de Capitulo, nempe residentes, ad quos pervenerunt fructus & distributiones illa prabendæ illius vacantis, aut possessoris absentis teneantur ad solutionem pensionis, pro parte quam percipiunt?

Respondeo sub distinctione Garc. p. 1. c. 5. d. n. 222. ut, dum Ecclesia aliqua patrimonium habet indivisum inter illam & capitulum, ex quo dantur redditus & quotidianæ distributiones ejus ministris, seu beneficiatis singulis in certa & definita quantitate, ita ut portio absentis remaneat in mensâ communi, seu massa reddituum Ecclesiæ, dividenda per capitulum inter beneficiatos residentes & interefferentes pro rata, ita, ut jus accrescendi immediatè sit penes Ecclesiam, & non nisi hac ratione mediatè penes singulos beneficiatos; dum inquam res sic constituta est, obligationem solvendi pensionem principaliter incumbere capitulo tanquam distributori seu dispensatori mensæ communis; & non teneri singulos in particulari, qui prædictos fructus & distributiones à capitulo percipiunt; eò quòd ad illos non spectet dicta distributio & debitum capituli, seu à capitulo, ut Gonz. *ad reg. 8. gl. 37. nu. 26.* juxta l. *fiunt. ff. quod cuiusque universit. nomine.* non sit debitum à singulis. Quod tamen, ut idem Garc. *loc. cit.* num. 223. in hoc casu possit agi contra singulos, seu unumquemque actione hypothecariâ, uti possessores illius partis, quamdiu fructus ipsos & distributiones non consumpserint, sed eos habeat in specie, etiam non factâ excusatione contra capitulum pro parte pensionis eos contingente, & absque eo, quòd possint habere recursum contra ipsum capitulum pro ea parte, quam solverint; cum pars fructuum & distributionum prabendæ vacantis aut possessa per non residentem vel absentem concernens pensionem fuerit eis à capitulo absque necessitate indèbitè distributa.

2. Econtra dum Ecclesia patrimonium divisum habet in duas partes, quarum una ipsius Ecclesiæ, ad ejus fabricam, vestes, aliæque necessaria determinata, altera pertinens ad mensam capitu-

larem inter interefferentes in determinata singulis quantitate dividenda, ita ut portio absentium, vel non existentium singulis immediatè accrescat, & ad eos spectet, absque eò, quòd immediatè transeat in patrimonium & dominium Ecclesiæ ab ea dividenda in singulos, pensio solvi debeat ab eorum singulis, seu à singulis faciendâ hunc in finem restitutio pro rata perceptorum horum fructuum seu distributionum, etiam si eos consumpserint, eò quòd hi fructus videantur illis accrescere non nisi cum hoc onere pensionis, aliisque similibus. Garc. n. 225. citans Navar. *conf. 54. num. 1. de sent. excom.* Henriq. *in sum. l. 7. c. 36. §. 3.* vide de hoc pluribus Garc. p. 3. c. 2. n. 444.

Questio 555. An, & qualiter solutio fieri debeat per alios quoque successores, qui successores non sunt in titulo beneficii, sed in perceptione fructuum? & in specie per Cameram Apostolicam, dum ea titularum defunctum spoliavit: vel etiam ab alio, cui forte Papa fructus illos ad Cameram spectantes donasset?

Respondeo ad primum generaliter: Deberi solvi per quemcumque etiam alium successorum tantum in perceptione fructuum beneficii gravati, eò quòd hoc onus, ut dictum aliquoties, sequatur fructus, quibus impositum, & hinc clausula: & successores suos: posita in reservatione pensionis non tantum intelligenda de successoribus in titulo, sed & in fructibus percipiendis. Corrad. *in pr. benef. l. 5. c. 7. n. 1.* hinc

2. Respondeo ad secundum: dum fructus à die mortis titularis gravati pertinent ad Cameram Apostolicam, tenetur ipsa Camera solvere pensionem pro rata temporis, quo gavia fructibus, eò quòd, qui succedit in commodo, debeat pariter succedere in onere. Gonz. *gl. 5. §. 5. n. 52. & 53.* citans Gig. *de pens. n. 65.* Buriat. *conf. 361. n. 24. l. 4.* Item Corrad. *loc. cit. n. 3.* Paris. *l. 1. §. 8. n. 23.* subdens n. 24. in Francia tamen à tempore aperta regalia, seu à die vacationis Episcopatum usque ad subrogationem novi Episcopi non solvi pensionem, sed integros fructus solvi Regi.

3. Respondeo ad tertium: si Papa de fructibus ad Cameram spectantibus donationem fecisset successorì (idem est de alio non successorè in titulo beneficii) dubium non est, teneri illum ad solutionem pensionis, prius seu ante hanc donationem decursæ, eò quòd, licet isti fructus non possint dici percepti ex beneficio, prout requiritur ad effectum, ut remaneant obligati tanquam beneficiates, & Donatarius principis efficiatur securus contra omnem hypothecam l. bene à Zenone. c. de quadrien. *prescrip.* tamen, quia hoc casu successor sentit commodum, sentire debet & onus. Et ita, si ve Papa donare voluerit cum onere, si ve sine illo; si enim prius, utique tenebitur; si secundum, etiam tenebitur; cum habeat regressum ad Cameram. Lott. *l. 1. §. 44. n. 20. & 21.*

Questio 556. An, & qualiter gravati successor in titulo beneficii solvere teneatur pensiones, præcipue decursas tempore antecessoris sui?

Respondeo primò in genere: Onus solvendi pensionem transit & pertinet ad successorum

rem in beneficio, super cuius fructibus imposta pensio. Unde ex communi stylo apponitur in literis reservationis: per dictum modernum, vel ejus in eadem Ecclesia successorem singulis annis &c. Paris. l. 1. q. 8. n. 30. & 31. cum communi. Imò id ipsum procedit, etiam in literis Apostolicis reservationis pensionis nihil de successoribus dictum fuisset. Paris. *ibid.* n. 36. citans Caccialup. de pens. q. 9. Ferret. conf. 319. num. 4. & 5. l. 2. &c. tum, quia pensio est onus reale, sicut decimæ, census, collectæ, adeoque transit cum re; & sic nascitur actio realis, nempe hypothecaria contra possessorem beneficii & fructuum; tum quia successor acceptando consensit, unde nascitur actio personalis contra eundem. Paris. *loc. cit.* n. 36. juncto n. 30.

2. Respondeo secundò: pensionem solvendam inter antecessorem adhuc superstitem & successorem in beneficio rata temporis, quo quisque possedit beneficium, & gavissus est fructibus, non habita consideratione temporis, quo erat solvenda, quòd fuerit, vel non fuerit maturatum. Garc. p. 1. c. 5. n. 190. citans Mohed. decis. 6. de locato. Rot. ni Roman. pens. 22. Junii 1598. Ventrigl. ro. 2. annot. 11. §. 3. n. 7. Hinc quia, ut dictum alias, resignans, tenetur ad pensiones decursas usque ad diem renunciationis. Paris. l. 1. q. 8. n. 18. & resignatarius, seu successor per resignationem à die collati sibi & possessi beneficii. Paris. *loc. cit.* n. 51. Hinc inquam defuncti titularis hæredes & novus successor pro dicta rata tenentur solvere pensionem. Lott. l. 1. q. 44. n. 29. & quòd dictum hac in parte de hæredibus, idem dicendum de Camera Apostolica, ubi eà mediante spolio successit defuncto. Ventrigl. *loc. cit.* n. 7. in fine. Lott. *loc. cit.* nu. 20. Atque ita successor in his casibus non solvit pensionem vel pensionis partem decursam tempore sui prædecessoris, sed solum decursam suo tempore.

3. Respondeo terriò: Primariò & directè ad solvendas pensiones decursas obligari antecessorem, si adhuc vivat, aut si mortuus est, ejus hæredes, & successorem solum obligari in subsidium. Hinc si dictus antecessor, aut eo mortuo, ejus hæredes conveniri possint, conveniendos esse pro decursis pensionis solutione, antequam successor in beneficio conveniatur; quia æquum non est, hunc successorem, qui nullos fructus percepit, ante hanc titularis ipsius aut hæredum ejus excussionem conveniri. Facta autem hac excussione beneficiati aut hæredum, adhibitisque diligentibus contra illos, posse pro solutione ad successorem recurrere, & hunc teneri solvere; tum quia æquum non est, pensionarium privari jure suo; tum quia successor hic suscipiendo beneficium gravatum, suscipit simul obligationem solvendæ pensionis, non solum pro tempore, quo ipse fructus ex illo percipitur, sed & pro tempore, quo ejus antecessor percepit fructus, & ex illis pensionem non solvit. Ita sentiunt Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 4. Lott. l. 1. q. 39. n. 109. & ex eo Ventrigl. ro. 2. annot. 11. §. 2. nu. 4. iisdem ferè verbis, nimirum: quòd regula illa: quòd pensionarius agere possit contra successorem in beneficio pro pensionibus decursis seu præteritis, procedat, dum pensionarius fecit diligentiam contra prædecessorem, ejusve hæredes, eo quòd, licet à se firmatum sit, successorem teneri in solidum, hæc tamen ejus obligatio pro tempore, quo prædecessor percepit fructus, sit veluti accessoria & subsidiaria, ac proinde non habeat locum, nisi postquam constiterit,

principalem debitorem, vel ejus hæredes non esse solvendo; cum in hoc habeatur respectus ad fructus, quos annuatim is perciperet, quamvis Lott. *loc. cit.* n. 89. dicat, si citra omnem justificationem diligentia facta contra antecessorem, vel ejus hæredes, vel etiam citra diligentiam hanc additam, successor de factò solvat pensionem, non censeri solum indebitum, ac propterea eum non posse solum repetere. Idem sentiunt Garc. p. 1. c. 5. n. 199. dicens, quòd quidquid aliàs à Rota tentum, eam jam tenere, successorem teneri, si facta fuerint diligentia contra prædecessorem, aliàs non, citatque pro hoc plures ejusdem valde claras decisiones, ac demum n. 204. subjungit, hanc sententiam videri sequendam tanquam itylum Rotæ, qui facit jus etiam extra Curiam, quamvis opposita sententia Gigantis in rigore & puncto juris veteri videatur. Eandem sententiam tenent Toud. 99. benef. p. 2. c. 1. §. 4. nu. 63. juncto n. 64. Barbos. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 73. &c. dum expresse dicunt, dari actionem contra successorem, ubi pensionarius facit fidem de diligentibus per eum factis pro consequenda solutione adversus antecessorem seu priorem beneficii possessorem ejusve hæredes; si verò de illis diligentibus docere nequeat, non posse eum agere contra successorem in beneficio. Contra Azor. p. 2. l. 8. c. 8. q. 14. ubi expresse loquitur non solum de casu, in quo prior beneficii eius pensiones in utilitatem & commodum Ecclesiæ convertit, sed etiam de casu, in quo antecessor pensiones seu fructus, ex quibus solvendæ pensiones, vel malè consumpsit, vel in suos privatos usus impendit, ac dicit, adhuc teneri successorem solvere pensiones illas decursas; quamvis secus esse dicat, si antecessor eas impendit in utilitatem hæredis, aut ea adhuc existant apud antecessorem superviventem. Item contra Gigas. de pens. q. 39. num. 13. Caccialup. q. 11. & alios. apud Paris. l. 1. q. 8. n. 40. absolutè tenentes, teneri ad pensiones decursas successorem in beneficio, non secus ac possessor fundi tenetur ad decimas prædiales de præterito non solutas. Item contra Gutt. 99. cam. l. 1. c. 1. d. n. 111. & plures ab eos citatos. Item contra plures citatos à Garc. num. 191. sentientes, liberum esse pensionario, vel contra hæredes, vel contra successorem agere, & satius esse, agere contra successorem; quia contra illum executivè procedi possit, contra hæredes non nisi vià ordinariâ, qui tamen successor, si solverit, habeat regressum seu recursum & actionem contra antecessorem ejusve hæredes, quin etiam sub hac ipsâ conditione hoc ipsum limitat Gutt. *loc. cit.* n. 112. ex Gig. q. 62. & Put. l. 2. decis. 189. nu. 5. nimirum, quòd tunc demum possit agi pro pensione præteriti temporis contra novum possessorem, quando ipsi possit recurrere contra hæredes percipientis fructus, secus aliàs. Ac denique contra Filic. in append. posth. tr. 42. c. 6. q. 13. Gamb. de off. leg. l. 6. num. 436. apud Lott. *loc. cit.* nu. 98. qui omnino liberant successorem ab onere solvendi pensiones decursas tempore antecessoris, nisi fructus superint, qui possint ad ipsum pervenire ex beneficio gravato.

4. Ratio, cur successor obligetur (intellige illà obligatione subsidiariâ) ad solvendas illas pensiones decursas, seu præteriti temporis, et si fructus illos non percepit, illa datur à Castropalao *loc. cit.* quòd pensio non annectatur his aut illis determinatè fructibus, sed quibuscunque fructibus beneficii, dum ea soluta non est; uti hoc ex

eo confirmat, quod, dum beneficiatus gravatus pensione uno anno consumit fructus beneficii integros, & non solvit pensionem eo anno, solvere eam teneatur ex fructibus annorum aliorum, utpote qui subrogantur fructibus illius anni, pro quo pensio non soluta. unde pari ratione fructus beneficii collectos tempore antecessoris obligatos esse solutioni pensionis; at quia hi non existant, subrogari in illorum locum fructus aliorum annorum fecutorum, etiam à successore perceptos. Cui potest addi alia ratio à pari juxta dicta in *respons. 1.* nimirum, quod quemadmodum tenetur possessor fundi ad decimas prædiales de præterito non solutas, ita etiam successor in beneficio ad pensiones ab antecessore non solutas. Deducta est hæc ratio ex iis, quæ tradit Federic. de Senis *conf. 81. num. 4.* apud Lott. *cit. q. 39. n. 96.* nempe non solum onere per eum, qui fructus gravatos percipit, illud transire in successores, & consequenter ipsa prædia Ecclesiæ seu beneficii affici, & ideo non denegandam actionem in ipsos fructus tanquam partem rei.

5. Verùm utraque ratio facile diluitur à Lott. & prima quidem *num. 90. & 91.* ubi: quod determinatio illa fiat ex natura reciproci; cum tot sint debita seu præstationes annuæ faciendæ, quot anni, & unumquodque respiciat fructus illius anni, quo debetur, & cum illis recipiat, siquidem fructus Ecclesiæ deputati sunt pro oneribus incumbentibus toto anno usque ad novos fructus. Neque ad hanc actionem contra successorem inducendam adduci posse exemplum actionis contra hæredem, qui hæreditatem simpliciter adivit, ait Lott. *nu. 93.* eò quod, cum hic non agatur de successione in universum, quamvis & satis absolum, ut ait *n. 94.* sit, successione in beneficiis metiri secundum jus hæditarium. Alteram verò *nu. 97.* dicendo, id procedere, ubi res ipsa, ex qua fructus percipiuntur, à principio est affecta, ut in tributis ac decimis, quæ sunt onera prædialia, & in quibus terminis loquitur Federicus; at in præsentem non agi de onere aliquo prædialium, sed annuorum fructuum duntaxat. Quapropter ipse rationem aliam dat hæc ferè verbis: quod, ut insinuat supra, dum reservatur pensio, titularis non consentiat pro se solo, sed etiam pro suis successoribus, quousque vivit pensionarius, obligando se & suos successores expressè in forma Camera; & unde ex hoc consensu resultat formalis contractus tam respectu illius quam successorum, qui licet efficaciter non obligentur, nisi postquam succedendo ratum habuerint talem contractum, securà tamen hac rati habitatione ex simplice acceptatione beneficii, fiat retrotractio ejusdem obligationis ad diem contractus; cum hæc sit vis ratificationis, ut retrotrahatur. Proindeque idem sit, ac si omnes successores unà cum ipso titulari à principio pro solvenda pensione constituerent se plures reos debendi in solidum, & omnia bona juraque sua, & consequenter quoscunque fructus beneficii pro solutione hujusmodi hypothecassent; cum ista sit vis obligationis Cameralis, nec dubium, ratificantem actum nomine suo gestum sub obligatione Camerali censeri etiam ratificasse eum cum hac qualitate, ut maneat obligatus cum hac qualitate. Neque his obstare ait *num. 105.* quod hæc procedant per fictionem, & in hypothecaria actione id præcipue quæri, an de tempore hypothecæ contrahens possideat; eò quod omnis actus, qui habet necessariam consequentiam, fingit retrò actum ex vinculo præ-

dentis actus irretractabilis, licet cum eo non fuerit eodem contextu orta obligatio, & ita in hoc casu fictio bene retrò procedat. Atque ex his jam sequitur, necum actionem realem, sed etiam personalem dari contra successorem in beneficio pro terminis decursis & non solutis ab antecessore, in casu nimirum adhibita & probata diligentia contra prædecessorem ejusve hæredes. Dum autem movetur actio realis ratione fructuum, non habet locum exceptio defectus hypothecæ, quasi non possint fructus pertinere ad eum, qui consentit, hypothecæ enim in præsentem non fundatur super obligatione decessoris, sed super obligatione successoris, cum quo fingitur contractum ab initio. Circa quam actionem hypothecariam illud reflexè hic notandum, pensionarium non obtinere hypothecam super Ecclesiâ seu beneficio, illiusve prædiis, cum hæc vel sunt extra nostrum commercium, vel per titularem aut Papam minimè obligantur, ut patet ex formula ipsa reservationis pensionis; idque etiam si dicatur, reservari pensio in causam alimentorum; sed subjectum illius hypothecæ nulum esse aliud quam ipsos fructus. Lott. *loc. cit. à n. 73.* & ex eo Ventrigl. *loc. cit. nu. 34.* citans Marant. *to. 4. controv. resp. 68. n. 46.* Gig. *conf. 35. n. 9.* Gratian. *discep. for. c. 94. n. 51. & c.* Dum verò movetur actio personalis, non est locus exceptioni, quod sit in rem scripta, & sic in fructus; quia etiam respectu fructuum perceptorum ab antecessore est obligatus successor, utpote qui fingitur unà cum illo constitutus reus debendi à principio. Neque enim Papa recepit eorum obligationes diversimodè, vel ad diversa, sed uniformiter ad eandem pensionem, & sic omnes obligari censentur in solidum.

6. Ut autem sit locus huic subsidiariæ actioni, five reali, id est, hypothecariæ, five personali contra successorem, duo constare debent. Primò debitorem seu antecessorem in beneficio, ejusve hæredes non esse solvendo, ad quod, ut constat, præcisè necessaria non est excussio; sed sufficit aliunde id constare. Lott. *loc. cit. nu. 112.* Alterum, ut non possit excipi contra pensionarium de dolo vel de lata culpa seu negligentia in exigendo pensionem ab antecessore ejusve hæredibus. Lott. *ibid.* Pro qua culpa statuenda duo casus sunt distinguendi. Primus dum titularis debitor subit, & ex improviso, rebus ejus eversis, desit esse solvendo, in quo casu nulla creditori seu pensionario imputari potest culpa, quæ præcludatur ei actio contra successorem, etiam si cessasset per quodcumque tempus exigere; cum non sit statutum tempus ad exigendum, adeoque libens ac volens differre possit exigere. Lott. *n. 113. & 114.* & ex eo Ventrigl. *loc. cit. num. 42.* Secundus, dum debitor paulatim sensimque, decoquendo sua, redigitur ad impotentiam solvendi, & in hoc casu negligentia in exigendo nocet creditori seu pensionario, utpote qui videns debitorem paulatim deficere, tenebatur exigere, & agere contra illum, si volebat integram sibi servare actionem contra successorem. Lott. *nu. 117.* Ventrigl. *loc. cit.* Nihilominus & in hoc etiam casu excusabitur adhuc pensionarius à culpa & negligentia in exigendo à prædecessore, ac proinde liberè agere poterit contra successorem nullis factis diligentis, si in vita illius contra ipsam, aut etiam post mortem illius contra hæredes illius agere non potuit, nimirum impeditus vel impedimento juris, puta, quia nondum cessit dies solutionis;

lutionis; vel impedimento facti, puta, absentia, incarceratione & simili, vel ignorantia, ut quia pensio fuit absenti reservata, hoc inquam casu excusabitur pensionarius, etiam si (ut habet aequior sententia, quam tenent *Surdus conf. 268. n. 42. & Rota apud Verall. decis. 73. nu. 1. p. 2.*) non fuerit protestatus. *Lott. à nu. 122. 123. 124. juncto. nu. 130. Ventrigl. loc. cit. n. 42.* Modò tamen impedimentum non fuerit de facili removibile, vel affectatum, seu indurum propria culpa impediti, quale censetur, si non fuerit justificatum (cum impedimentum non presumatur) & quidem ex hac circumstantia, sive cum hac qualitate, quòd non potuerit removeri, adeòque vel fuerint adhibita omnes diligentia, vel non potuerint adhiberi ad removendum illud. *Lott. à n. 126. Ventrigl. cit. n. 43.*

7. Porro, pensionario agente contra successorem pro terminis prateritis pensionis, diligentia adhibita, utpote actus positivus (sicut è contra negligentia est actus negativus, ac ideo reo neganti sufficiat negare, ut *Pacian. de prob. l. 1. c. 50. n. 5.*) justificari debent. *Lott. n. 120. Ventrigl. n. 44.* Et quidem quòd facta sint tempestive satis; licet enim non imputetur negligentia ex supervenientia diei solutionis, sive quòd pensionarius expectarit aliquantum post diem hunc (si quidem nimia festinatio creditoris cum sacco parato molesta & incivilis reputatur) arbitrabitur tamen prudens iudex, an nimia fuerit in hoc pensionarii fœcordia. *Lott. à nu. 134. subjiciens nu. 138.* non vacaturum culpa ex hac parte creditorem seu pensionarium, si ultra diem solutionis differat exactionem saltem plusquam 6. mensibus. Item justificari debet, diligentias factas debito modo, hoc est, judicialiter & valide: sicut enim non relevant facta extrajudicialiter (cum extra iudicium nulla detur legitima coactio) ita nec facta judicialiter quidem, sed nulliter, etiam si usque ad censuras processum, utpote quæ supposita nullitate impunè contemnantur. *Lott. à n. 140. Ventrigl. nu. 44.* nisi fortè (ut hoc limitat *Lott. nu. 144. & ex eo Ventrigl.*) notorie constaret, plus potuisse operari diligentias extrajudiciales, puta preces (quas adhibitas, justificandum quoque) quam actionem judicialem, v. g. si ageretur cum eo debitore, contra quem procedi non posset ad capturam personæ, quique paratus esset pati quascunque censuras prius, quam pensionem solvere. Ac denique justificandum, diligentias ab omni parte absolutas & perfectas, tam ratione terminorum omnium, de quibus agitur; quam ratione continuationis, nimirum illas non intermissas, usque ad id, quod extremum est jurisdictionis, nempe executionem; quin & ad excussionem personarum, quæ excuti possunt, id est, tam ipsum debitorem (si hic vivens excuti potuit) quam eo defuncto hæredem illius, utpote in quem a quæ datur actio personalis. *Lott. à n. 145.* Procedunt hæc omnia de necessitate diligentias adhibendi & probandi adhibitas non solum, si intendatur contra successorem iudicium executivum literarum reservationis pensionis; sed etiam si agatur ad regressum. *Ventrigl. n. 45. Lott. n. 151. & seq. quem vide.*

8. Præter has diligentias adhibitas & probatas, ut procedere possit pensionarius contra successorem pro terminis prateritis, necessarium insuper esse, ut successor legitime intimata fuerint originales literæ reservationis pensionis, aut earum transumptum ex registro Bullarum, vel ex Camera Apo-

stolica, aut obrenta sit commissio à Signatura iustitiæ, in qua committatur Auditori Camera, ut literas in monitorio insertas intimari faciat, & intimationem in hunc modum factam, ac si literæ ipsæ originales intimarentur, valere decernat, tradit *Ventrigl. loc. cit. nu. 38.* citans *Salust. Tiber. in pract. Judic. Auditor. Cam. l. 3. c. 2. in principio,* ac remittens ad *Parif. de resign. l. 6. q. 2. n. 98.* verum, ut *Ventrigl. subjungit n. 39.* ex *Garc. p. 1. c. 5. nu. 576.* & ex eodem *Tiber. loc. cit. n. 34.* hæc intimitatio deservit, ut contra titularem agi possit ad declarationem incursum panarum & censurarum, de quibus in literis reservationis; sed de hoc infra, ubi de penis non solventium pensionem.

9. Denique illud hic notandum, quòd, ubi probatis istiusmodi diligentias & quocunque casu, iudex compellit successorem in beneficio ad solventes terminos pensionis decursos in vita decessorum, cavere debeat, ut remaneat illi titulari successor congrua seu portio debita, v. g. Episcopo mille, rectori seu paroco centum, ita ut illa impensis & ante omnia deducatur; quamvis fecus sit, & ista deductio locum non habeat, ubi agitur de solutione terminorum cedentium tempore ipsius successoris. *Lott. cit. q. 39. n. 150. Ventrigl. loc. cit. num. 48.*

Questio 557. An igitur etiam, dum pensionarius per tres pluresve annos literas Apostolicas super reservata sibi pensione super beneficio Titii non expediverit, Titio interim mortuo, Cajus successor Titii teneatur pensionario illi tunc demum expediendi literas solvere pensionem trium aut plurium illorum annorum?

1. **R**espondet affirmative *Azor. p. 2. l. 8. c. 13. q. 10.* citans *Gig. de pens. q. 40.* in hærens principio generali, nimirum, quòd pensio onus sit reale beneficio impositum transiens ad quemcunque in beneficio successorem, adeòque non obstat, quòd successor ille fructus præteritorum annorum non perceperit; cum satis sit, quòd habeat & possideat beneficium tali onere gravatum; uti nec obstat, quòd pensionarius per annos illos literas reservationis suæ culpâ non impetraverit; quia eo ipso, quòd Papa ante tres vel plures annos illos pensionem annuam reservaverit, debentur ei pensiones illorum secundum conscientiam.

2. Verum melius & rectius respondet negativè *Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 10.* eò quòd pensionarius ante expeditas literas exigere non potuit à Titio pensionem sub pena excommunicationis; nec hic eam illi debebat pro tempore non expeditarum literarum, ac consequenter multò minus eam exigere possit à successore Titii, etsi interea jam literas expeditisset. Adde, gratiam reservationis pensionis ipso jure esse nullam, si infra 9. menses à die supplicationis pensionarius non expedivit literas, ob clausulam à tempore *Clementis 8.* addi solutam.

Questio 558. An igitur etiam, si titularis non solverit per 3. vel plures annos; eò quòd literæ quidem expeditæ a pensionario, ei tamen presentatæ non fuerint, teneatur successor ostensis ei literis solvere pensiones decursas illis annis tribus vel pluribus prateritis?

Respon-

Respondeo, responſionē pendere ex eo, an ipſe titularis obligatus fuiſſet illos tres annos elapſos ſolvere, ſi ei præſentata fuiſſent dictæ literæ in fine tertii anni. Ad quod affirmativè reſponderet Corrad. in *pr. benef. l. 5. c. 7. n. 24.* teneri illum in conſcientia ad hoc; eò quòd clauſula in literis apponi ſolita: *poſquam tibi litera præſentata fuerint*; non ſuſpendat obligationem, ſed ſolutionem tantum & actionem; quapropter tenebitur ſucceſſor penſiones illas inſolutas ſolvere, intellige obligatione illà ſubſidiarià, ſi hæredes defuncti non ſint ſolvendo.

Quæſtio 559. An, & qualiter beneficiatus teneatur ſolvere penſiones decurſas inexactas penſionario mortuo?

Reſpondeo primò: Camerale prætere, & de factò praticare, ut ad inſtar fructuum inexactorum beneficii, penſiones quoque non exactæ à penſionario defuncto cedant ſub ſpolio, & ſpectent ad Cameram, reſert Card. de Luc. de *penſ. d. 28. n. 3.* Verùm quidquid ſit de hoc,

2. Reſpondeo ſecundò: Quamvis penſio extingatur morte penſionarii, & non transmittatur actio ad hæredes penſionarii ad penſiones non decurſas exigendas impoſterum: quamvis etiam fructus beneficiorum non exacti non tranſeant ad hæredes ex teſtamento vel ab inteſtato, ſed hi remaneant in dominio Eccleſiæ, ut Tond. *qq. benef. p. 1. 22. n. 2.* penſiones tamen non exactæ ad hæredes tranſeunt, & eis debentur, faciendâque eſt inter eas & fructus beneficii hac in parte differentia, Tond. *loc. cit.* citans Mareſchot *l. 2. var. reſol. c. 2.* & Gig. de *penſ. q. 52.* Et idem ſupponit Lott. *l. 1. q. 44. n. 16.* ubi, quòd transmittatur actio ad hæredes penſionarii pro rata fructuum perceptorum, ut *quæſt. ſeq.*

Quæſtio 560. An, & cui beneficiatus teneatur ſolvere penſiones, penſionario mortuo ante maturitatem termini, ſeu antequam adveniat dies penſionis ſolvendæ?

Reſpondeo: Solvenda per beneficiatum hæredibus penſionarii, vel alteri, qui in hoc ſuccedit, non præciſè pro rata temporis, quo vixit penſionarius, ſed pro rata fructuum, tempore, quo vixit penſionarius, perceptorum per beneficiatum ad inſtar ſimplicis uſufructus; ita ut, ſi penſio fuerit impoſita tam ſuper fructibus quàm distributionibus, attendi debeat quantum de fructibus perceperit, vel propter illorum maturitatem percipere debuerit, aut porerit poſſeſſor beneficii onerati penſione; ſimiliter & quantum ex aliis emolumentis & distributionibus, ſuper quibus penſio impoſita eſt & ad ratam, & proportionem illorum penſio hæredibus penſionarii ſit adjudicanda, nulla interim habitâ ratione ſeu curato ordine terminorum, quibus ſolvenda penſio, & an unus dici debeat anticipatus, alter poſticipatus, cum, quòd illi ſtarui ſolent, concernat ſolum commoditatem titularis, commodioremque, ut inquit Card. de Luc. *max citando loc. ſolutionem*, tam reſpectivè titularis quàm penſionarii, ut nimirum, nec hic exigere poſſit penſionis partem, antequam fructus colligantur, iſte alteram partem non teneatur ſolvere, niſi poſt fructus jam collectos, intellige, naturales, Unde ſi mortuus penſionarius eo tempore, quo poſſeſſor beneficii gra-

vati penſione perceperat jam omnes ſeu integros fructus, ſeu unius anni recollectionem, integra penſio debeat hæredibus defuncti, v. g. ſi penſio reſervata ſeu conſtituta 10. Maji, & penſionarius mortuus 25. Octob. quo jam recollecti fructus omnes in aliqua regione, debeat hæredibus totius anni penſio, & ſic quoque integer terminus ſolvendus erat feſto Nativitatis Domini. ſic econtra (quem caſum aſſert Tond. *loc. paulò poſt citando, n. 7.*) ſi penſio reſervata, v. g. 25. Octob. quo jam vindemia collecta, & penſionarius mortuus, v. g. 3. Julii, quo necdum collecta meſſis, non debeat hæredibus penſio, niſi pro rata fructuum perceptorum à die 25. Octob. ad 3. Julii (ſupponuntur enim alii anni præteriti terminari illà 25. Octob. jam ſoluti) quæ erit admodum exigua quantitas, dum fructus, ſuper quibus impoſita penſio, conſiſterent tantum in frumento & vino; ſi verò beneficium gravatum haberet quoque fructus aliquos civiles, puta locagia ædium &c. & ex his perceptum interea, pro rata hujus perceptionis à 25. Octob. ad 3. Julii debetur portio penſionis hæredibus. Ita teneat Tond. *qq. benef. p. 1. c. 22. à n. 7.* citans Caccialup. de *penſ. q. 25.* Tuſc. *lit. P. conſul. 267. nu. 8. & 9.* Monald. *conſ. 107. per tot. &c.* ac dicens, hanc ſententiam ſequendam; cum eam tandem poſt longum examen ſecuta fuerit Rota apud Durand. *deſ. 448. per tot.* Idem Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 3. nu. 8.* citans Ricc. in *pr. p. 3. reſol. 268. n. 1. & 2.* Belleſ. *diſq. cleric. p. 1. cit. de bon. cleric. §. 18.* poſtquam idem Ventrigl. *n. 7.* præmiſiſſet, idem eſſe, dum beneficiatus quoque mortuus eſt, nempe tunc penſionem ſolvendam ab hæredibus defuncti titularis pro rata fructuum perceptorum, nempe tum à dictis hæredibus, tum à ſucceſſore hæredibus defuncti penſionarii. Item Lott. *l. 1. q. 44. num. 16.* Card. de Luc. de *penſ. d. 28. num. 12.* dicens hanc eſſe veriorem, & in Curia & in rota receptam. contra Rebuff. de *paſſ. poſſ. n. 146. alias 130.* apud Garc. *p. 2. c. 1. n. 106.* tenentem, moriente penſionario poſt principium anni (intellige anni penſionarii) penſionem integre pro illo anno tranſire ad hæredes, quam ſententiam ait Garcias in nulla apud Rotam conſideratione fuiſſe, & uſum eſſe in contrarium, Item contra Gamb. de *pot. leg. l. 8. q. 24.* apud Garc. *loc. cit. n. 110.* docentem, quòd penſio non ſoluta non transmittitur ad hæredes penſionarii, etiamſi dies penſionis ſolvenda advenſſet, imò etiamſi fructus eſſent percepti; eò quòd ſi tẽpore mortis penſionarii adhuc exiſtent, & non eſt de iſis diſpoſitum, remaneant ſucceſſori in beneficio, non hæredibus defuncti. Item contra Nav. in *Apolog. de reditib. Eccleſ. q. 2.* credentem, quòd in hoc caſu nihil debeat per titularem. apud Card. de Luc. *loc. cit.* quòd idem tenere videntur Barb. in *l. divorſio. ff. ſolut. matrim. p. 2. nu. 3. uſque ad 44.* & Caſtel. de *uſuf. c. 79. n. 17.* apud Tond. *loc. cit. n. 3.* dum tradunt, ſolos terminos maturatos transmitti ad hæredes penſionarii, v. g. ut ſi penſio ſtatuta in Novemb. ſolvenda feſto Nativitatis Chriſti, & S. Joannis, penſionarius moriatur in Februar. ſolus terminus decurſus in feſto Nativitatis Chriſti ſolvendus ſit dictis hæredibus, & nihil ex alio termino jam inchoato. Item contra Covar. *l. 1. var. c. 15.* apud Eund. Card. de Luc. & Garc. *p. 2. c. 1. à nu. 105. ad 125.* maxime *n. 120.* tenentes, id regulandum, non à qualitate & quantitate fructuum perceptorum, ſed à ſupputatione temporis, menſium nimirum

rum ac dierum ab ultimo termino aliàs maturato usque ad obitum pensionarii. Atque ita, manendo in præmissis exemplo pensionarii mortui in Februario transmitti ad hæredes terminum Nativitatis Domini, & præterea pro rata temporis decursum à die Natalis Domini ad diem Februarii, quò obiit pensionarius. Fundamentum hujus sententiæ ex eo peti, ait Tond. *loc. cit. n. 6.* quòd pensionarius ex constitutione Pii V. teneatur recitare officium B. Virginis, & per consequens ei acquiri debeat pensio pro rata vita pensionarii, quâ durante is officium illud recitavit, maximè, cum pensiones istæ sint ad instar alimentorum, quæ debentur ad ratam tēporis, quo vita alimentarii duravit. Porro his lux aliqua amplior affunderur ex *dicendis quasi. seq.* Reflectendum autem hic ad diversitatem, quæ est inter fructus civiles, ut sunt census pecuniarii, locagia adium &c. & inter fructus naturales, qualiter nimirum & quando hi & illi debeantur titulari, & quòd hinc dependet, qualiter hi & isti inter defuncti titularis hæredes & successorem in beneficio dividendi, de quo dictum aliàs, & videri poterit *Lott. loc. cit. à n. 22.*

2. De cetero, dum pensio cessavit, non per actum necessarium, nempe per mortem pensionarii, sed per actum voluntarium, puta per translationem ante maturitatem termini, totam pensionem ad cessionarium seu translatarium pertinere, & transferentem sibi nihil servasse, tradit Tond. *loc. cit. n. 5.* ex mente Rotæ. sic terminum proximum in hoc casu spectare ad translatarium, nisi transferens reservaret sibi fructus præteritos, tradit Gabr. *cons. 191. l. 2.* apud Garc. *loc. cit. n. 112.* Dividendum verò pro rata temporis, tradit Rota & Covar. apud eund. Garciam, quem vide.

Questio 561. Pro quo tempore, & quo tempore debeat, & solvenda pensio?

1. **R**espondeo primo: Supposito juxta dicta, solutionem pensionis faciendam, habito respectu & consideratione ratæ fructuum perceptorum, non autem temporis decursi argumento *l. defuncti. ff. de usufruct.* secundum quam, ut ait Ventrigl. *cit. §. 1. n. 1.* regulare se solet Rota in materia solutionis pensionis; pensionem annuam deberi ab initio anni, qui non à calendis Januarii, neque à tempore, quo natura jam exonerata fructibus maturatis & collectis incipit novos concipere, sed inchoatur ab eo momento, quo reservatur pensio; assignatur siquidem pensio cum consensu partium, post quem consensum illico nascitur obligatio, ex qua oritur actio: exactio autem sola est, quæ differtur ad tempus, de quo conventum fuit inter partes, & sic semper attenditur hoc anni initium, & ex eo intelligitur pensio debita. *Lott. l. 1. §. 44. n. 1. juncto n. 4.*

2. Respondeo secundò: Reservatur autem pensio regulariter solvenda in duobus terminis seu semeltribus, v. g. festo Nativitatis S. Joannis, & festo Nativitatis Christi, qui termini non ex alia causa statuuntur, quam dividendi pensionem aliàs solidam, & ad nudam commodioremque solutionis præstationem, & non, quòd propterea debeat attendi ratio temporis, ut inde dignoscatur quanta portio pensionis competat pensionario. Ventrigl. *loc. cit. n. 2.* *Lott. loc. cit. n. 3.*

3. Respondeo tertio: Factâ hac divisione terminorum in gratiam debitoris seu titularis, atten-

dendum, num primus terminus per eum solvendus cadat eo tempore, quo possit percipere seu percipisse fructus, super quibus pensio imposita, ut si jam dictos fructus percipit eo termino, pensio seu potius illa prima solutio dicatur posticipata; aliàs, si non percipit adhuc fructus, eò quòd hi tunc nondum maturati, dicatur pensio posticipata, relata v. h. harum binarum vocum ad ipsam fructuum perceptionem. *Lott. loc. cit. n. 5.* citans Gratian. *discep. for. c. 548. nu. 47. & 48.* & Rotam in *Monopolitan. pens. 10. April. 1606.* Ventrigl. *loc. cit. nu. 6.* Porro subjungit *Lott. n. 6.* Papam ut plurimum nullâ habitâ ratione perceptionis fructuum, decernere anticipatè solvi pensiones, & sic si à die reservationis usque ad diem primi termini seu semeltris nulli adhuc potuissent colligi fructus, aperte credendum est, pensionem esse anticipatam, & Papam voluisse anticipatè solvi à beneficiario ex proprio, habitâ consideratione ad fructus colligendos. Ventrigl. *cit. nu. 6.* Unde subsistere non videtur, quòd tradit Paris. *l. 1. §. 8. n. 52.* quòd, si beneficiarius gravatus pensione, cui pro primo termino statutum est festum Nativitatis S. Joannis, ceperit possessionem in Majo antecedente illud festum, & sic fructus adhuc nullos perciperit, non teneatur illo termino solvere pensionem, sed is, qui percipit fructus illius anni. Hic iterum reflectendum ad fructus civiles, qui dierum singulis horis & momentis maturantur & percipiuntur.

Questio 562. Vbi, seu in quo loco solvenda pensio?

1. **R**espondeo, non factâ aliâ declaratione solutionis pensionis fieri debet, non in loco, in quo degit pensionarius, sed in loco beneficii, & ubi fructus ipsi percipiuntur. *Lott. l. 1. §. 39. n. 86.* citans Oldr. *cons. 168. nu. 1.* Gamb. *de pot. leg. l. 6. §. 27. nu. 612.* Rotam *decis. 688. p. 4. recent.* Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 7. n. 15.* Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 51.* Paris. *l. 6. §. 2. nu. 137.* Castrop. *de benef. l. 1. p. 11. §. 6. n. 8.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 233.* Ratio est, quòd pensio solvenda ex fructibus beneficii, cuiusque illis impositum, AA. ijdem. Hinc jam inolevit usus & stylus Curia, ut unâ cum terminis solutionis in literis reservationis assignetur & locus, *Lott. Paris. loc. cit. Corrad. loc. cit. num. 17.* dicens, nunquam aut rarò Cancellariam, aut Cameram Apostolicam permittere transire has literas sine destinatione loci solutionis faciendæ, & quidem ubi, vel quem partes volunt. Corrad. *ibid.* citato Gamb. *de pot. leg. l. 6. n. 612.*

2. Quòd, si pensionarius aut ejus procurator non esset in loco destinata solutionis tempore statuto, pensionem debens non est in mora aut culpa, adeò que nullam penam non solventium pensionem incurrit. Castrop. *loc. cit. Garc. n. 233.* Corrad. *n. 18.* ex Barthol. in *l. item illa. ff. de constit. pecun.* dicente, creditorem debere esse paratum ad recipiendam pecuniam in loco solutionis destinato, ad hoc, ut debitor penam incurrat. Neque in hoc casu ad evitandam penam obligatus est debitor ibidem facere depositum pecuniæ seu pensionis debitæ. Corrad. *loc. cit. n. 18.* dicens, quòd in contrarium tradit Barthol. in *l. si res paratus. ff. de procur. id intelligendum de casibus, ubi jus expresse vult talem signationem fieri, ut puta, ad impediendum cultum usurarium. Quòd ipsum eundem tradit Garc. *loc. cit. n. 234.* subieci tamen *n. 235.* ad effectum*

effectum clausulae sine retardatione solutionis pensionis, ut ei satisfiat, requiri depositum legitime factum. pro quo citat Caroccium, de oblatio, p. 1. q. 7. & Rotam in abulens. pens. 1606. Idem tenet Castrop. loc. cit. Neque opus est, eum potestari, quia jus praesumit debitorem velle solvere. Corrad. loc. cit. n. 234. Debere tamen ibidem fieri proclama, ut constet, num ibi reperiat pensionarius, ejusve procurator, quia est forensis seu extraneus, tradunt iidem Castrop. loc. cit. n. 235.

Questio 563. Dum pensio reservata solvenda in pecunia numerata, uti frequentius fieri consuevit, in qua moneta seu specie pecuniae sit solvenda?

Respondeo primò in genere: Quidquid fit de hoc, quod, ut affirmat Lott. l. 1. q. 39. n. 166. & 167. cogendus sit debitor, accipere nummos in alia forma seu moneta, si exinde damnum nullum passurus sit, eò quod, siue moneta sit aurea, siue argentea, siue area, habeat functionem in genere suo; in solutione tamen pensionis aliud esse, & non liberari titularem, nisi solutione pecuniae in specie debeat. Unde cum in reservatione pensionis semper soleat specificari qualitas monetae, in qua facienda solutio, cogitur omnino debitor ad solvendum in specie determinata; quia ubicunque qualitas deducta est in stipulationem, ea est praestanda. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 26. Lott. loc. cit. n. 156. juncto n. 172. & 173. citantes Gig. de pens. q. 98. n. 7. Limitanda tamen responsio, ut admittenda sit solutio in alia specie, si duo concurrant, nimirum dum est penuria monetae in illa specie promissa, quia scilicet ea non reperitur, & alterum, ut creditor, seu pensionarius servetur omnino indemnus, si nullum ex tali mutatione damnum consequatur. Ventrigl. loc. cit. Lott. loc. cit. n. 174. & 175. Hinc jam infero &

2. Respondeo secundò in specie: Dum juxta tenorem literarum reservatur pensio in ducatis auri de Camera, si in ipsa Romana Curia fieri debet solutio, solvendam esse pensionem praecise in ducatis auri, scilicet in scutis aureis, superaddendo singulis unum Julium. Ventrigl. loc. cit. n. 27. Corrad. in pr. benef. l. 5. c. 2. num. 11. citans Sarnens. ad reg. de valor. q. 8. in fine. Si verò solutio fieri debet in partibus, non est necesse fieri solutionem in istiusmodi ducatis, sed sufficit solvere in moneta alia, etiam non aurea, modò ea tantundem valeat. Corrad. loc. cit. Ventrigl. loc. cit. citans Gratian. discep. for. c. 417. num. 18. qui testetur, ita servari in Rota.

3. Respondeo tertio: Dum pensio reservata simpliciter & indistinctè in ducatis vel in scutis, nullà factà mentione, an sint ducati de Camera, vel ducati usualis monetae, an scuta aurea, an argentea (idem est, dum simpliciter reservata esset in florensis, quorum duae species currunt in loco contractus, seu solvendae pensionis) & neque ex usu, neque ex regione, vel contextu literarum haberi potest ulla interpretatio, de qua specie Papa locutus; interpretandum & censendum est, reservationem factam in exiguioribus seu minus gravantibus titularem juxta illud l. semper in obscuris. de reg. juris: in obscuris, quod minimum est, sequimur. seu minimum debetur, & favendum causae creditoris. Lott. n. 157. & ex eo Ventrigl. loc. cit. n. 28. secus si ex usu regionis, vel contextu literarum haberi

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

potest interpretatio de mente Papae; tunc enim juxta dictam interpretationem in ea specie solvenda pensio. AA. iidem. Porro dicta ambiguitas omnimodè cessaret, satisque declararetur, quamam species monetae fuerit posita in obligatione, ex facta in tali determinata specie unà alteràve (vel etiam ex unica, ut Ventrigl. loc. cit.) solutione, cum non tractetur de inducenda obligatione, sed simpliciter de ea declaranda & interpretanda ex observantia, quam proinde necesse non est esse praescriptam. Lott. n. 158. & seq. Ventrigl. loc. cit. n. 29. nisi forte facta istiusmodi solutio ex probabili quadam ignorantia, vel inadvertentia. Lott. n. 163. ex Costa. tr. de fact. scient. centur. 1. dist. 43. num. 3. Ventrigl. in fine cit. n. 29. citans Gratian. discep. for. c. 417. n. 19. & 20. Surd. conf. 335. n. 28. l. 1. Quod si tamen extra dubium est, de qua moneta consenserint partes, vel in qua Papa reservavit solvendam pensionem, eò quod ambigua non sint, sed clara verba reservationis; minimè ex solutionibus aliter factis potest oriri talis observantia interpretativa, nisi post observantiam longissimam & praescriptam per annos saltem 30. Ventrigl. loc. cit. nu. 30. citans Surd. conf. 220. nu. 18. & conf. 224. in fine. l. 2. & Gratian. ubi ante n. 22. De cetero tradit Lott. n. 164. quod si in literis specificaretur certa moneta, & mox pro explicatione valoris hujus monetae exprimitur alia minutior, v. g. dum diceretur solvenda pensio in scutis constitutibus tot libras illarum partium, nequaquam attendendam illam secundo loco positam monetam, eò quod haec non adjecta nisi demonstrative tantum ad designandum valorem monetae prioris secundum cursum temporis data.

Questio 564. Quomodo solvenda pensio, dum valor monetae, qui erat tempore reservationis, est dein alteratus?

Respondeo primò supponendo seu praenotando primò: Pecuniam seu nummos constare materia, nempe metallo, aere, cupro, argento, auro; & forma, nimirum aestimatione publica ex caractere cursoris indicata, & hinc duplicem consistere eorum bonitatem; unam consistentem in ipsa materia, & sic intrinsecam; alteram in aestimatione illa publica, adeoque extrinsecam: ita tamen, ut de ratione nummi sit symmetria & proportio aestimationis illius cum valore materiae (habitata tamen etiam ratione impensarum factarum in eundo, seu moneta signanda, dum principes videntur non teneri cedere nummos propriis expensis) & tunc dici aestimationem illam publicam, seu valorem impositivum rapere in se valorem metalli, cum valor hic aestimationi illi est adaequatus; siquidem ad alium effectum excogitata non est aestimatio illa publica, quam ad liberandum homines, ne solliciti essent de valore intrinseco seu materiae, ad eò ut, si haec illi non correspondeat, jam sub fide publica fraus fiat. Lott. cit. q. 39. à nu. 182. ad 193. & ex eo Ventrigl. loc. cit. n. 24. Secundò, aestimationem illam debere quidem esse perpetuam, seu semel impositam debere durare perpetuò (quod intelligendum respectu usus naturalis pecuniae, id est, ut per illum res aliae aestimentur, secus respectu alterius usus, ut dum ipsa pecunia alia pecunia emittitur, seu cum alia pecunia cambitur; eò quod tunc aestimatio illius sit alterabilis ex singulorum etiam arbitrio. Ventrigl. n. 25. Lott. n. 196. ex sententia,

A 8

ut

ut ait D. Tho. Cajet. Sylv. Covar. uti indubitato antiquitus apud Imperium Roman. aestimatio illa non solum perpetua fuit, sed & uniformis, postquam tamen idem Imperium divisum in plures principatus & respublicas, aestimationem non esse amplius perpetuam nec uniformem, ita ut moneta unius territorii expendibilis non sit in territorio alterius, sed alterata & variata in bonitate intrinseca vel extrinseca, ut plurimum exigente iustâ causâ, dum nimirum principibus præpotentibus & bonis cudentibus monetam & ponderis iusti, & probatâ materiâ superveniunt alii minores minusque boni, monetam vel non nisi minoris ponderis, vel non nisi adulteratâ materiâ cudentes; unde commerciorum & publicâ necessitatis ratione id exigente fit, ut uno principe legem pretiumque nummis propriis dicente alii quoque idem facere, vel etiam valorem propriorum nummorum inalteratâ bonitate intrinsecâ extrinsecus augere cogantur, ne iidem nummi per alios extraneos corrumpantur. Lott. *l. n. 194. ad 201. Ventrigl. cit. n. 25. ex Franc. de March. q. 648. n. 2. His suppositis,*

2. Respondeo ad quæstionem ipsam: Si valor extrinsecus alteratus, seu bonitas extrinseca pecuniæ fuit alterata, v. g. quia princeps, qui eam cudidit, dederatque ei prius aestimationem decem nummorum cupreorum, dein edicto cavet, ut valeat seu expendatur pro 12. istiusmodi nummis, & in hoc casu solvenda pensio vel in ipsâ illa specie, in qua reservata, si ea haberi possit, vel solvenda in qua reservata pensio, aestimatur ex moneta cuprea & minuta, & non de contra, sitque impossibile, ut moneta illa aurea vel argentea recipiat huiusmodi augmentum valoris extrinsecum ex alia causa, quam quia vel diminutus fuit valor monetæ cupreæ & minutæ; vel quia ita visum fuit principi propter excellens augmentum ejusdem monetæ aureæ vel argenteæ, semper in damno erit pensionarius, nisi fiat aestimatio monetæ illius minutæ & cupreæ in comparatione ad auream vel argenteam, in qua facta reservatio pensionis ipso tempore solutionis: nam, sicut soluta monetâ in quantitate intrinseca alterata secundum aestimationem, quæ erat ante alterationem, non reciperet, quod sibi debetur, ita nec reciperet, quod sibi debetur, si moneta ei exsolvatur in quantitate minore, quam quæ sufficiat ad emendam tempore solutionis eam speciem, in qua pensio reservata, Lott. *nu. 203. & 204. Porro præsumitur deteriorata bonitas intrinseca monetæ inferioris seu minutæ, quando aucta est aestimatio monetæ grossæ retentâ ejus bonitate intrinsecâ, & sic rejicitur onus probandi in negantem illam diminutionem intrinsecam monetæ minoris. Lott. n. 205. citans Solam. de moneta. cas. 1. n. 4. Surd. conf. 368. n. 6. & c. Et sic contingente augmento monetæ grossæ ex decremento bonitatis intrinsecæ monetæ minutæ, augmentum debetur perpetuo creditori, Lott. n. 206. ex Barth. in l. cum quid. nu. 16. ff. si certum petas. & Surdo. ubi ante n. 16. et si jungat idem Lott. nu. 208. ex diminuta intrinseca bonitate inferioris monetæ non*

tam augeri aestimationem monetæ aureæ vel argenteæ, seu grossæ, quam conservari ejusdem bonitatem pristinam tam intrinsecam quam extrinsecam, seu augeri inferioris monetæ numerum propter ejusdem intrinsecam deteriorationem ad conservandam pristinam aestimationem nummi aurei vel argentei; & sic cessare disputationem illam; an de jure augmentum pertineat ad creditorem, an ad debitorem. Ac inde demum concludit n. 210. non agi hic verè de augmento vel decremento, sed tantum de coequali commensuratione monetæ, ut scilicet pecunia, quæ est in obligatione, aestimetur secundum tempus obligationis, sive quo cepit obligatio, quæ verò est in solutione, secundum tempus ipsius solutionis. citat pro hoc Budæum de monet. & re numma. l. 1. c. 2. n. 37. & Rotam in Bergom. pens. 2. Maij 1624. Atque secundum hæc jam resolvenda quæstio illa in specie exemplificationis gratiâ, num, si reservata pensio, v. g. in centum ducatis auri de Camera, constituentium in totum summam scutorum 135. (uti id ipsum exprimitur in literis) monetæ Papalis Julios decem pro uno scuto computando, & postea tempore solutionis mutato valore constituentium majorem summam, an nimirum satisfaciat titularis creditor solvendo 135. an verò debeat plus, nempe augmentum, ad quod ascenderunt, superaddere: ac dicendum, solvendum esse ducatum talem juxta valorem, quem habet tempore solutionis, cum ducatus fuerit in obligatione juxta reservationem, nec mutata sit bonitas ejus intrinseca per hoc, quòd valeat jam aliquantò plus quam antè (& id, ut dictum, accidere possit ab extrinseco, immutato valore scutorum aut Juliorum) adeoque attendatur valor de tempore solutionis. verba etiam illa: constituentium in totum summam scutorum 135. non tam taxativè quam demonstrativè apponantur, ita ferè Ventrigl. *loc. cit. n. 31.*

3. Respondeo tertio: Si illa ipsa species monetæ, in qua reservata pensio, ex toto esset sublata, & loco illius recusa alia moneta, ejusdem quidem nominis, sed majoris vel minoris bonitatis, non poterit titularis debitor compelli solvere in moneta illa antiqua, in qua reservata pensio, & modò sublata est, quia ejus obligatio intelligitur facta rebus sic stantibus, seu moneta illa in suo esse perdurante (idque etiam, ut indicat Lott. *loc. cit. n. 212.* etiam adhuc apud aliquem reperiretur, cum non sit amplius in consideratione, & non reputetur pecunia expendibilis) sed satisfaciet solvendo in alia moneta vel subrogata, vel inferiore factâ tamen aestimatione antiquæ illius monetæ, in qua ea erat, antequam abrogaretur, ita ut tantum de nova solvatur, quantum erat tunc aestimatio illius antiquæ; idque sive intervenerit mora, sive non. Lott. n. 213. & 214. & ex eo Ventrigl. *loc. cit. n. 31. citans Braun. de augm. moneta. p. 1. part. 2. n. 1. & seq.* Porro circa hunc casum observandum, quòd, si creditor renueret acceptare speciem illam recusam prætextu bonitatis intrinsecæ deterioratæ, renueretur hanc deteriorationem probare, quòd aliter fieri nequiret, quam per peritos vel ipsos ministros monetarios. Lott. n. 216. & 217. Non habebitur autem hæc deterioratio in consideratione, si princeps, qui monetam cudidit, edicto suo cavisset, debitorem in ea alia specie liberari solvendo tantundè de nova, aut de inferiore moneta in tanta quantitate. Lott. n. 218. ait tamen n. 217. id non procedere, nisi ubi creditor eidem principi subje-

ctus est, adeoque applicari vix posse pensioni Ecclesiastica; cum eiusmodi principum edicta non afficiant personas Ecclesiasticas, pro quo citat Oldr. *conf.* 250. n. 2. Jo. And. *in addit. ad speculator. de obligat. & solut.* §. 3. n. 9. &c.

4. Respondeo quartò: Si reservata pensio in specie aliqua seu moneta imaginaria, puta, in tot libris alicujus Provinciae, quae nunquam cusa fuit aut existit; sed solum certam habuit aestimationem per alias monetas, seu valoreretur in certa quantitate monetae cusa inferioris: idem dicendum, quod in praecedentibus duobus casibus; cum in hac imaginaria moneta quoque cadat duplex ea bonitas, censeturque mutata in bonitate intrinseca, si iustum à principe minus valere, non alterato valore intrinseco alterius monetae, ad cuius quantitate aestimabatur, uti & extrinseca eius bonitas, dum datur illi major aestimatio ex deterioratione istius monetae realis inferioris; siquidem talis moneta imaginaria constituitur ex certis monetis inferioribus, adeoque subicitur eidem alterationi, cui illa. Lott. à n. 220. ad 223.

Quaestio 565. Quando pensio reservata alternatim (quod rarius admittitur à Dataria) scilicet vel in quantitate rei, puta, frumenti, vini &c. vel in pecunia; item dum fructus simpliciter assignati sunt pro solvenda pensione ex conventionione partium, qualiter debeat & possit solvi?

Respondeo ad primum: Esse solvendam pro libitu non titularis, sed pensionarii, ita ut in huius electione sit exigere loco frumenti pecuniam, vel contra; eo autem invito à loco frumenti non posse solvi pecuniam, vel contra. Corrad. *in pr. benef.* l. 5. c. 1. n. 12.

2. Respondeo secundò: De cetero, etsi non nisi rarissime loco pensionis reservetur pars fructuum, ut dictum supra, & non nisi Cardinalibus ea reservatio fieri consueverit; dubium tamen non est, quin facta resignatione cum reservatione pensionis, possit dein inter resignantem, & resignatarium conveniri, & assignari à resignatario resignanti pensionario certi & determinati fructus loco pensionis (si enim hi assignari possunt pro satisfactione debiti alterius, multò magis pro solvenda pensione) & sic pensio in praedictis fructibus solvi debet. Corrad. *loc. cit.* n. 13.

Quaestio 566. Qualiter solvenda pensio, dum imposita super pluribus beneficiis?

1. Respondeo primò: Dum dicta beneficia plura possidentur ab uno eodemque titulari, solvenda videntur pensio pro rata fructuum singulorum beneficiorum, ita ut si fructus unius intereant, non continuò ex fructibus alterius beneficium, etsi sufficientibus ad integrè solvendam pensionem, ea sit solvenda integrè. Dependet hoc ipsum ex mente imponentis pensionem; siquidem ut rectè Corrad. *loc. cit.* c. 2. n. 15. Lott. l. 1. q. 38. n. 20. juxta e. *constitutus. de religiof. domib. & ibidem Abb. n. 8.* reservatio pensionis non intelligitur facta à principio in solidum, sed pro rata singulorum beneficiorum. Unde etiam teste Corrad. *loc. cit.* tam in supplicatione, quam in literis apponitur dictio *proportionaliter*, dicendo, quòd pensio reservetur super praedictorum beneficiorum proportionabiliter

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

fructibus, quamvis etiam ut Lott. *loc. cit.* n. 18. dicta modificatio non solum expressè, sed etiam tacitè censetur facta, & hinc etiam subjungat Corrad. *loc. cit.* dictionem *proportionaliter* videri potius ad cautelam & ad tollendas haesitationes appositam, imò potius ex quodam introducto stylo, quam de necessitate, cum de hoc habeamus clarum textum in *cit. c. constitutus*.

2. Respondeo secundò: Si possessor ille moriatur, & contingeret singula illa beneficia conferri diversis pensionis, solvenda erit pensio ab illis titularibus à quolibet pro rata proportionata fructibus sui beneficium, non verò in solidum ab unoquoque eorum, adeoque contra nullum eorum agere poterit in solidum, seu pro tota & solida pensione. Corrad. *loc. cit.* Lott. n. 19. Ventrigl. *to. 2. annot.* 11. §. 3. nu. 44. citans Campanil. *in divers. juris can. rubric. rub. 11. c. 13. nu. 287.* Paris. *de resig. l. 6. q. 2. n. 64.* Estque haec sententia adeò vera, ut vigor ille concessus à jure pro pensionis exactione etiam contra successorem intimaris literis cum clausula: *non retardat à solutione pensionis*, vi cuius executionem paratam habet pensionarius, statim cesset, & progredi nequeat ad executionem, dum opponitur per successorem facta in plures divisio beneficiorum, super quibus praestitus consensus à praedecessore pro reservanda pensione, requiraturque tunc iudicis discutientis valorem omnium beneficiorum sententia declaratoria quantitatis debendae pro quolibet beneficio ab ejus possessore. Ventrigl. *loc. cit.* citans Campanil. *ubi ante. n. 288.* & Ricc. *in pr. p. 3. resol.* 108. nu. 26. Corrad. *loc. cit.* addens, hinc esse; quòd licet in commissionibus causarum super nullitatibus vel moderationibus semper apponatur dicta clausula: *non retardat à solutione*: in praesenti tamen casu (dum imposita nimirum pensio super pluribus beneficiis primitus ab uno, divisim postmodum in plures, & hinc excipitur ab eorum uno à solvenda in solidum pensione) ea supponi non debeat. Eadem procedunt, dum translata pensio super pluribus beneficiis, ita ut translatus non debeat, nec possit pensionem, nisi pro rata. Paris. l. 6. q. 8. nu. 47. & ex eo Ventrigl. *cit. nu. 44.* Porro pro praxi optimum esse, ut resignatarius, seu is, cui reservata istiusmodi plura beneficia gravata unà pensione, faciat distincè & separatim exprimi fructus uniuscujusque beneficium resignati, ac quantitatem pensionis super quolibet beneficio, tradit Corrad. *loc. cit.* dicens, se videre hodie; quòd Dataria requirat expressio-nem valoris cujuscunque beneficium resignati, ac quantitatis pensionis, quae super illis petitur reservari, & quòd, si non capiant pensionem (quòd intelligendum credo, si aliqua interea resignata tam sint tenuia, v. g. unius, vel trium, aut quatuor ducatorum) rejiciatur supplicatio.

3. Respondeo tertio: Quòd, si tamen reservatio facta esset in solidum, singulis illorum beneficiorum habitorem ab uno, divisim illis postea in plures, hi successores excipere non possint, teneri se tantum pro rata; sed in electione pensionarii erit, retinere solidam pensionem super uno corpore beneficium, modò id esset pensionis tantae capax. Ventrigl. *loc. cit.* n. 25. juxta Rot. *in Bergom. pension. 10. Nov. 1595.* in qua etiam dictum, beneficium esse capax pensionis, quae non excedit tertiam partem fructuum illius.

Questio 567. Qualiter solvenda pensio imposita beneficio unico, dum non tantum fructus illius, sed & titulus, seu beneficium pensione gravatum deinde dismembratur, & constituuntur duo beneficia diversis collata?

Respondet Barb. juris Eccles. l. 3. c. 9. n. 73, citans Seraph. decis. 1429. n. 6. & 7. quod, quando dismembratur tantum fructus, adhuc tamen ex illo beneficio pensione gravato solvenda sit integrè pensio, modò remaneant illi tot alii fructus, ex quibus pensio solvi possit; si verò dismembrati sunt & tituli, & pensio ex utrisque (per quod videtur intelligere ex utriusque tituli fructibus) debetur, pensionarius habeat electionem agendi contra quem maluerit ex duobus possessoribus pro tota pensione, modò fructus sint tantæ pensionis capaces. Est autem hic casus diversus ab eo, ad quem responsum *quest. preced.* (foret tamen idem, si poneretur prius post dismembrationem beneficii binis illis titulis imponi pensionem) adeòque non mirum, quòd diversimodè ad hunc casum respondeatur.

Questio 568. An, & qualiter pensio solvi possit per Procuratorem, vel etiam Campforem?

1. **R**espondeo ad primum: In vim veri mandati posse solvi per procuratorem seu mandatarium; ubi autem proponitur soluta pensio per procuratorem in vim mandati, mandatum, ejusque fines diligenter excutiendi; similiter data ex pacto (schedula bancaria per campforem, qui eam conscripsit, solvi potest; cum actus attribuitur ordinanti, non exequenti. *Lott. l. 1. q. 38. à n. 150.*)

2. Respondeo ad secundum: Quod attinet ad modum solvendi per campforem in vim schedulae bancarie, cujus usum frequentissimum esse in Urbe, ait *Lott. loc. cit. nu. 155.* Notandum ex eodem *ibid.* campforem seu mercatorem per eam schedulam se obligare, stans temporibus, per tot annos, vel ad pensionarii, vel titularis vitam se soluturum sub juramento & obligatione Camerali absque ulla profus exceptione, excepto casu mortis beneficiarii, illaque schedulam ita conscripserit consuevisse eam tradi pensionario, adveniente deinceps tempore solutionis, ostensa per pensionarium ejusve legitimum procuratorem hac schedulam campforem, hunc, postquam solvit, solere à tergo ipsius schedulam scribere & annotare quantitatem solutam cum die & anno, ut semper ex eadem scriptura justificetur obligatio campforem erga pensionarium, simulque constet de illius diminutione per dictas annotationes ad commodum ipsius campforem; cum non possint fieri hæc annotationes aliter, quam de ipsius creditoris consensu, quo stante, utrimque confurgit probatio pro & contra.

Questio 569. Qualiter probetur solutio pensionis, præcipue voluntaria, beneficio pleno imposita, seu illius, quæ est de consensu, seu ex causa lucrativa ad evitandum effectum nullitatis pensionis in eventu non integra factæ solutionis ex vi decreti adijci soliti istiusmodi reservationi pensionis de consensu ob fraudis præsumptionem, ut dictum supra; cum facile titularis consentit istiusmo-

di reservationi pro consanguineo vel amico suo, non tamen ut ipse consentiens pensionem solvat in vita sua, sed ejus successores?

1. **R**espondeo primò: Teneri beneficiarium debitorem docere de vera, reali, & integra solutione omnium terminorum decursum tempore prædecessoris. *Corrad. pr. benef. l. 5. c. 3. n. 13. in fine. citans Seraph. decis. 802. n. 2. & seq. Card. de Luc. de pens. d. 7. n. 2.* dicens, pensionem in totum corruiere, si de vera & effectiva solutione median- te pecunia numerata omnium terminorum non doceatur, adeò, ut secundum *Tond. de pens. c. 3.* quem citat, confitit de vera & effectiva solutione ultimorum terminorum trium, non intret adhuc præsumptio de solutis antecedentibus, resultans ex *l. quicumque, c. de apoch. publ. l. 11. ed. quòd in materia odiosa & de fraude suspecta, in qua habetur decretum speciale præscribens formam præcisam, non admittatur præsumptio, servire tamen hoc ipsum pro uno ex adminiculis, ait Card. de Luca.*

2. Respondeo secundò: Non sufficere qualemcunque confessionem pensionarii de recepta solutione propter collusionis suspicionem; quia talis confessio præjudicare nequit tertio (nempe successori istiusmodi pensionarii excipienti de nullitate pensionis ob non factas integrè solutiones prædecessori suo) quotiescunque ea sit inter hujusmodi suspectas personas. *Corrad. loc. cit. citans Barbof. de votis decisivis. l. 1. voto. 5. n. 30. & 34.* Unde jam etiam non sufficit quietantia quamvis per instrumentum publicum, in quo Notario & testibus dicatur, quòd verè, ac per effectivam numerationem pecunie solutio facta sit; quia semper est, & plus non est, quam confessio, quæ, qualiscunque sit, non sufficit. *Card. de Luc. loc. cit. n. 12.* Neque sufficit adhuc produci apochas privatas à duobus testibus subscriptas, in quibus narretur facta solutio in præsentia testium, servatæque alia requisita; nisi testes formiter examinentur, qui nullam patientes exceptionem tam in legitimo examine, quam persona, & dicto bene concluderent de ipsa vera reali solutione coram ipsis facta: adeò, ut non sufficiat quòd recognoscant apocham, ac dicant, veram esse eorum subscriptionem; quia ita verificare dicuntur scripturam, non verò contenta in ea; & sic semper tantum remanet confessio, quæ non sufficit. *Card. de Luc. loc. cit. n. 7.*

3. Respondeo tertio: Ad istiusmodi dictas fraudes evitandas jure optimo stylus Curie obtinuit; ut in vim prædicti decreti hujusmodi solutiones non possint probari, nisi per instrumenta publica cum subscriptione Notarii publici & duorum saltem testium simul subscribentium (vel saltem subscriptioni præsentium, ut *Rot. in Calagurit. pens. 17. Jun. 1624.*) asserentium, se vidisse beneficiarium numerare pecuniam pensionario, qui eam traxit, ut sæpe *Rota*, & signanter in *Bergom. pens. 27. Nov. 1625.* & *Parmens. pens. 27. Jan. 1627.* *Corrad. loc. cit. Barbof. loc. cit.* quem modum probandi solutionem per scripturam seu instrumentum publicum, quamvis sufficientem omnino esse, & per eum sine dubio satisfieri decreto illi, dicat *Card. loc. cit. n. 6.* illum tamen præcisè requiri, seu esse formam præcisam, negat *n. 8. & 12.* dicens, sufficere testes nullam patientes exceptionem, qui id bene concluderent (nimis enim essent contestes de loco & tempore præcisò concludentes de visu numerationis pecunie coram se factæ, specificando etiam

monetā qualitatem, ut idem Card. de Luc. de pens. d. 8. nu. 3.) Quin & per alias species probationis (intellige legitime concludentes) id justificari posse, sic dicens habitum illud pro absoluto à Rota in Lucan. pens. 15. Feb. 1669.

4. Respondeo quartò: Sed & dicto modo probandum, quod durante vitā titularis prædecessoris, qui consenserat pensioni, quamdiu post reservationem de consensu suo pensionem beneficium obtinuit, integrè sibi pro omnibus terminis decursis facta solutio. Adeoque non sufficit facta & probata solutio unius termini, facta per Titium nomine titularis absentis, ac pro altero termino, ut in instrumento solutionis asseritur, maturando, v. g. in festo Nativitatis Domini proximè venturo cum quietantia & confessione de aliis terminis præcedentibus; quia quò ad terminos illos alios decursos non potest, ut dictum, constare de solutione ex sola confessione facta de recepta solutione. Quin & quò ad solutionem unius illius termini factam à Titio nomine titularis, & ipso adhuc vivente, cum sit facta à tertio, de cuius mandato non constat (quippe quòd in solveate pensionem pro alio non præsumitur, nisi concurrant adminicula juxta Rotam decis. 2. de causi. poss. & propr. in antiq. teste Seraph. decis. 436. n. 8.) non satis fit adhuc decreto prædicto importanti nullitatem pensionis. Corrad. loc. cit. n. 14. Nihilominus, si ad modicos solùm dies, post maturationem ultimi termini, dum nullus adhuc fructus recollectæ istius anni perceptus, incideret mors titularis, insoluto isto ultimo termino, ex deficientia illius solutionis, & consequenter probationis, non inducendam nullitatem pensionis, seu cum defectum non esse, attendendum tradit Card. de Luc. de pens. d. 8. nu. 4. argumensò decisionis 26. post Merlinum. de pign. quæ est eadem apud Merlin. decis. 478. ubi firmatum, quòd, si titularis, qui voluntaria pensioni consensit, ad breve tempus, antequam aliquis pensionis terminus maturet, per mortem naturalem vel civilem desinat esse possessor beneficij, nihil referat, quòd ipse nullam pensionis solutionem fecerit, eò quòd cesset ratio, cui decretum immititur, nempe fraudis & collusionis. Atramea subjungit idem Cardin. moveri sibi adhuc difficultatem ex firmatis per decis. Rota 620. p. 4. recent. cui inhæret Tond. de pens. c. 3. n. 16. nimirum quòd si primus terminus maturasset ad paucos dies post reservationem, & sic inceptus annus pensionatus, ita ut intrare possit eadem ratio non perceptionis fructuum illius anni, adhuc tamen, si terminus ille non solvaratur, non satisfactum sit decreto, quamvis constaret de vera & effectiva solutione plurium terminorum subsequentium; quinimo etiam si soluta sit rata illorum dierum, qui decurrerunt inter reservationem & terminum. Hinc ut ait idem Cardin. etsi videatur is esse nimis rigor, tamen ob dictas auctoritates, dum alia non adjuvat in contrarium, subit ratio timendi.

Quæstio 570. An, & qualiter solutio pensionis facta, dum ea non debeat, repeti possit?

1. Respondeo ad primum affirmativè, ubicunque enim cessat causa solvendi, cessat etiam actio & obligatio ejus, à quo petitur. si procuratorem, ff. mandati, & causā solutionis reductā ad non causam, pro eo, quòd solum est, datur repetitio. P. Leuten, Fori Benef. Tom. III.

l. 1. ff. de condit. sine caus. Lott. l. 1. q. 38. n. 230. & 231. Hinc jam etiam titularis condemnatus in spolio ad solvendam pensionem, postquam paruit sententia, & solvit, poterit postea solum repetere à pensionario; eò quòd, cum in possessorio non admittatur defensio aliqua super titulo, neque admittantur exceptiones super defectu proprietatis, maxime in possessorio summarissimo retinenda, si titularis à iudice coactus fuit solve, solum non possit videri debitum ex illo mandato iudicis, qui ex natura iudicij illius non debebat, neque poterat cognoscere, an esset debitum vel indebitum. Lott. loc. cit. num. 228. & 229. citans Rotam in Roman. conditionis indebiti. 29. April. 1622. contra Gig. conf. 32. per tot. docentem, quòd talis titularis in eo casu repetere nequeat solum, etiam si reservatio fuisset nulla; eò quòd obtinens in possessorio, & succumbens in petitorio, non teneatur ad terminos pensionum decursarum, & per se exactarum & perceptarum, nisi à die contestatae litis super petitorio, juxta gl. in c. significaverunt. v. recursum. de restibus, quam tamen glossam Lott. n. 235. sit loqui de fructibus bonæ fide perceptis per possessorem, quòd non potest pensioni applicari, ut mox videbitur.

2. Respondeo ad secundum: Pensio indebitè soluta non repetitur tanquam fructus rei alicujus perceptus, sed tanquam simplex quantitas debita actione personali. Adeoque de ea loquendum non est quòd ad hoc punctum repetitionis, sicuti de fructibus bonæ fide perceptis per possessorem, Lott. l. cit. n. 232. & 233. dicens esse fere impossibile, ut reductā causā solutionis ad non causam, aliquid constitvere, unde cesset repetitio, præcipue, ubi prænditur extinctio, quæ uti non potest superari à facto pensionarii, ita nec potest separari ab eo mala fides.

Quæstio 571. An, & qualiter unica exacta & præstita solutio suffragetur pensionario pro acquirenda possessione?

1. Respondeo primò: Quasi possessio exigendi pensionem acquiritur per unicum actum solutionis quemadmodum & in ceteris iuribus incorporalibus contingit, non attentā justitiā vel injustitiā, aut concernentibus bonum jus, vel merita causæ, utpote ad petitorium reiicienda, sed attentò nudo facto possessionis, sufficiente sola possibili justificatione in petitorio. Card. de Luc. de pens. d. 30. n. 3. & d. 37. n. 2. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 3. n. 8. Garc. p. 1. c. 5. n. 450. Lott. l. 1. q. 38. n. 106. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 56. citans Marand. to. 4. controv. resp. 55. n. 36. Gracia. disp. for. c. 113. n. 1. & seq. & varias Rotæ decisiones. Ita ut in vi talis possessionis per unicum talem actum acquisitæ impediri nequeat, quòd minus pensionem pro sequentibus terminis pergit exigere, etiam pendente lite. Ventrigl. loc. cit. Lott. loc. cit. n. 73. & seq. ubi: quòd talis quasi possessio operetur, ut lite pendente non retardetur solutio sub prætextu, quòd non sit probatum, nimirum, quòd non remaneat titulari congrua. Nec attendatur sententia, à qua sit appellatum. Hæcque eadem servari in translatorio, qui sit in quasi possessione exigendi, quòd ad iudicium manutationis, etsi alias possessio transferentis in nullo ei subveniat. Lott. n. 76. Nec intret arbitrium aliquod pro retardatione solutionis. Lott. nu. 105. citans Rotam in Tullens. pens. 22. Jun. 1609. in Hidrunctin. pens. 25. Jun. 1618. in Creman.

mon. Prioratus. 25 Feb. 1622. Et si lite pendente impediretur exactio, pensionario intentante summarissimum possessorem retinenda, pensionarius dicitur pati spolium. Lott. n. 104. nec agens hoc iudicio summarissimo possessorio teneatur exhibere titulum. Corrad. loc. cit. nec ostendere literas reservationis. Garc. loc. cit. n. 446. juxta Rot. in Anconit. pensionis. 15 Jun. 1587. cui ait n. 454. non ob stare aliam decisionem Rotæ in Patens. pens. 5. Decemb. 1594. in qua dicitur: in possessorio debet constare ante omnia de existentia literarum reservationis pensionis; eod quod intelligenda, quod debeat constare de reservatione pensionis saltem per supplicationem, licet non sit necessarium, ostendere literas expeditas. De cetero, qualiter non agens hoc iudicio summarissimo retinenda, sed possessorio vero debeat ostendere literas & reservationem pensionis et si necesse non sit, eum narrata in reservationis verificare, de hoc inquam vide dicta supra, ubi de obligationibus pensionarii, & Castrop. de benef. d. 1. p. II. §. 6. n. 15. citatumque ab eo Garciam. In summa per talem unicum solutionem acquiritur possessio pensionem deinceps exigendi ad omnes effectus juris Barbo. juris Eccl. l. 1. c. 39. §. 3. n. 2.

2. Respondeo secundò ampliando responsionem, Primò, ut procedat, etiam si solutio ista unica facta fuisset non ab ipso titulari possessore, contra quem agitur, sed ab ejus in beneficio gravato predecessore. Ventrigl. loc. cit. n. 59. Cardin. de Luc. de pens. d. 36. n. 3. Castrop. loc. cit. n. 13. Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 87. (quamvis is subjungat n. 88. se, licet id verum censet, æstimare consultius futurum pensionarium, si confestim mortuo beneficii possessore curet fieri intimationem successori cum mandato de solvendo quolibet termino obvenerit ad evitandas omnes difficultates, quas successor in beneficio possit excitare) Lott. n. 109. & 113. testans, sic Rotam in unica solutione facta per antecessorem sæpissime pronunciasse pro manutentione pensionarii contra successorem. Ex variatione siquidem personarum ex parte rei non mutatur, aut eliditur jus actoris. l. 2. ff. de verbor. oblig. præcessoræ & successor in officiis & dignitatibus reputantur una eademque persona. gl. in c. quoniam Abbas. v. substitutum. de off. delegat. Lott. n. 110 & 111.

3. Secundò, etiam si solutio illa unica facta metu censurarum. Garc. loc. cit. n. 451. citans plures Rotæ decisiones. Ventrigl. loc. cit. n. 57. Castrop. loc. cit. præcedente etiam compulsionem & mandato Judicis, sive justo sive injusto, etiam sub pæna censurarum, imò censuris actualiter illatis; quia præsumitur ad huc obediendi voluntas, & in illa voluntate continetur patientia Lott. loc. cit. n. 208. nisi solvens, dum solvit, fuisset protestatus, se compulsus, & metu censurarum solvere; hæc enim protestatio remover animus ab actu solutionis, locòque patientiæ inducit dissentium, & sic impeditur, quò minus per talem solutionem possessionem acquirit pensionarius. Garc. n. 452. Ventrigl. loc. cit. Lott. n. 205. sine tali autem protestatione factam vel unicum esse solutionem, sufficet (non enim simplex metus præexistentia sufficit, ut actus dicatur metu factus, nisi de metu protestetur, quando protestatio non potest impediri. Lot. n. 209. ex Gratian. discip. for. c. 113. n. 10.) nec juvabit ad elidendam illam confessionem, si postea posteriores solutiones factas cum dicta protestatione; cum hæc protestatio-

nes subsequentes conferent solum dissentium circa actus, quibus applicata sunt, & non sunt habitiles ad revocandam patientiam præstitam semel unico illi actui solutionis, qui sufficiebat ad acquirendam quasi possessionem. Lott. n. 210. juxta dec. Rotæ in Osensipens. 25 Jun. 1618.

4. Tertiò. Ampliatur, ut ad acquirendam possessionem exigendi totam pensionem sufficere, exactam semel & solutam partem etiam minimam pensionis, modò ea soluta animo solvendi & reliquum, & hoc quoque animo exacta à pensionario, Ventrigl. loc. cit. n. 58. Lott. loc. cit. Card. de Luc. de Pens. d. 37. n. 2. Solvens enim partem debiti censetur (intellige in dubio) agnoscere totum debitum, Ventrigl. loc. cit. in similibus enim incorporalibus quasi possessio recipit suum esse non ex latitudine facti intrinseci, sed ex affectu & patientia illius, contra quem acquiritur, exemplo intendentis, acquirere possessionem fundi, cui satis est apprehendere possessionem unius partis etiam glebæ, animo apprehendendi possessionem totius. Lott. n. 124. & 125. Atque ita ad effectum simplicis possessionis & manutentionis non tam attenditur factum solutionis, quam animus solvantis & exigentis, in quo tota vis acquisitionis possessionis consistit. Lott. n. 122. Unde contrarium erit, si titularis solverit illam partem, non ad computum, sive non ut partem, sed ut totum, non volendo deinceps vel ultra id, quod solvit, aliud solvere, tunc solum acquiritur possessio exigendi istam partem, seu determinatam quantitatem. Ventrigl. loc. cit. n. 58. Lott. n. 128. citantes Rotam dec. 5. 47. n. 8. p. 1. recent. Neque his obstat decretum, de quo pauld supra annullans pensionem de consensu, nisi integrè soluta pensio; eod quòd, dum hæc exceptio respicit nullitatem pensionis, rejicienda sit ad petitorium, & locum non habeat in possessorio. Lott. n. 129. Ampliatio ulterius loco sit

Questio 572. An ergo etiam solutio pensionis facta per titularem moribundum constituat pensionarium in possessione exigendi?

Respondeo, videri poterat, quòd non; eod quòd iste actus factus per moribundum habendus sit pro non facto in præjudicium successoris, ac etiam Ecclesiæ vel beneficii ob fraudem præsumptam; quemadmodum actus subinfeudationis gestus a feudatario infirmo, vel aliàs constituto in limine devolutionis est nullus, ut Card. de Luc. sub. tit. de feudis. d. 1. uti & resignatio officii venalis, ut idem Card. cit. de regal. d. b. Item actus resignationis beneficii in infirmitate factus est nullus juxta dicta aliàs. Quin & in hac ipsa materia pensionis reservatio voluntaria pensionis seu reservata beneficio pleno de consensu titularis existentis in infirmitate, ex qua obiit, & nulla; eod quòd ita deficiat voluntas Papæ, qui si id scivisset, utique non admisset juxta Rotam apud Merlin. dec. 701. à n. 1. referente Cardin. de Luca de pens. d. 5. n. 6. Contrarium nihilominus resolvit idem Card. cit. d. 5. ex n. 12. eod quòd, dum ipse actus reservationis pensionis jam validus & perfectus erat antecederet seu ab initio, quo apostolica gratia cum expeditione literarum concessa fuit, nullumque alium actum, ad validitatem & perfectionem sui expectabat, perque istius modi solutionem factam ab infirmo, & subsecutam inde ademptionem possessionis exigendi

di pensionem nullum novum gravamen inferatur Ecclesie, nullumque jus novum quaratur pensionario: quemadmodum è contra per præstitum reservationi consensum, per factam resignationem beneficii vel officii venalis, per factam subinfeudationem in infirmitate, respectivè novo gravamine oneratur Ecclesia, novumque jus acquiritur pensionario, resignatario, subinfeudatario &c. & hæc personæ hinc principaliter suum jus merentur, merito istiusmodi actus, ut Card. de Luca *cit. d. 5. n. 12.* Unde tale præjudicium resultat Ecclesie, aut personis aliis, gesti in infirmitate illiciti & infecti censentur ob fraudem à lege præsumptam, quæ dicitur potius fraus præjudicii, quam fraus consilii. Porro ampliaciones plures, uti & limitationes responsionis principalis datæ *questione præcedente petes ex questionibus seqq.*

Questio 573. An etiam, & qualiter titulari mortuo, morte naturali vel civili, seu dimisso ablatò ve ab eo beneficio soluta pensio, puta ab economo sede vel beneficio vacante, aut sequestrario fructuum interea constituto, pariat quasi possessionem exigendi contra titularem successorem?

1. Respondeo primò in genere: in hoc casu vacantis beneficii facta solutio à non habente verum titulum illius beneficii gravati, etsi aliàs ad eum spectarent fructus vacantis beneficii, non præjudicat titulari in ordine ad pariendam pensionario quasi possessionem contra titularem; cum in his incorporalibus tota vis acquirendi dictam quasi possessionem consistat in scientia & patientia Domini, qualis non est beneficio illo vacante. Ventrigl. *cit. §. 2. n. 60.* Lott. *cit. q. 38. d. n. 130.* Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 7. n. 4.* Hinc

2. Respondeo secundò in specie: non acquiritur illa quasi possessio per solutionem factam ab administratore vel exactore, seu deputato pro exigendis fructibus Ecclesie vacantis. Ventrigl. *loc. cit. Lott. n. 134.* citans Rotam *decis. 184. per tot. p. 1. divers.* Neque in factam à sequestrario. Ventrigl. *loc. cit. Lott. n. 135.* ex Seraph. *decis. 436. d. n. 3.* Neque per factam à Camera regia (intellige, dum ad eam spectant fructus beneficii vacantis) Ventrigl. *loc. cit. Lott. n. 136.* ex Gratian. *discep. for. c. 113. n. 52.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 453.* Neque per factam à subcolleto re spoliatorum. Lott. *n. 137.* citans Rotam, apud Gregor. *decis. 275. n. 8.* (quæ tamen utatur verbo *forte*, adeoque loquatur dubitative) & pro prædictis omnibus Beltramin. *in addit. ad Ludovis. decis. 275. n. 22.* De facta tamen solutione etiam unica per reservatarium fructuum, qui habet facultatem percipiendi illos auctoritate propria, contrarium, nimirum quòd acquiratur possessio exigendi contra successorem, sentiunt Corrad. *loc. cit.* Ventrigl. *loc. cit. n. 59.* citans Beltramin. *ubi antè n. 23.* & Rotam *decis. 208. n. 3. p. 3. recent.* Lott. *n. 139.*

Questio 574. An, & qualiter solutio facta per alium nomine titularis, puta per procuratorem, mandatarium &c. constituat pensionarium in quasi possessione exigendi?

1. Respondeo primò. Solutione facta per procuratorem, de cujus sufficiente mandato ad solvendum constat, sive si liqueret de notoria legalitate personæ solventis, inducitur dicta quasi

possessio. Lott. *cit. q. 38. n. 151. juncto n. 149.* Ventrigl. *cit. §. 3. n. 61.*

2. Respondeo secundò: solutio facta per alium nomine titularis, dum de hujus mandato sufficiente non constat non inducit illam quasi possessionem; quòd esse poterit, ut talis solvens vel id effuxerit in præjudicium alterius; vel etiam sua simplicitate inductus. Et quamvis nemo præsumatur jactare suum, hæc tamen præsumptio non sufficit; cum detur instantia facti possibilis in contrarium, juxta *ca. in presentia, de probat.* Lott. *loc. cit. n. 139.* addens *n. 142.* propterea Rotam nusquam voluisse admittere hanc præsumptionem mandati de solvendo sine adminiculis.

3. Respondeo tertio: quòd si tamen, dum de tali mandato non constat, appareat de scientia & taciturnitate titularis, seu constaret, solutionem ejus nomine factam esse eo sciente & tacente, esset id ipsum non tantum præjudicium, sed etiam se solo sufficiens adminiculum ad præsumptionem de mandato ad solvendum (ne aliàs videatur induci in titulari dissimulatio ex causa decipiendi pensionarium, quo casu sola scientia & taciturnitas juris præsumptione refertur ad consensum, juxta *l. si sine, c. ad Vellejan. & Felin. in c. nonne. n. 13. de presumpt.* Lott. *n. 144.*) & consequenter talis solutio sufficeret ad generandam illam quasi possessionem. Lott. *n. 143.* Ventrigl. *cit. n. 61.* citantes Beltramin.

4. Respondeo quartò. Quotiescunque, etiam per quodvis aliud argumentum excluderetur sinistra illa præsumptio doli & machinationis (eà enim qualitercumque elissà præsumptio contraria *l. cum de indebito* manet in pleno suo robore) seu quoties ex aliis adminiculis rectè præsumi potest mandatum de solvendo, solutio facta à tertio inducit hanc quasi possessionem. Ventrigl. *loc. cit. Lott. n. 146.* Atque ita etiam, si pensionarius jam fuisset in quasi possessione exigendi per alias solutiones antecessorum, & agendo contra successorem ostenderet, has solutiones ejus nomine factas, frustra objiceret ei hic successor defectum mandati; cum verosimile non sit, aliquem cum tanta sua jactura peccasse, solvendo pensiones de proprio. Lott. *cit. n. 146. juncto n. 147.* & ex eo Ventrigl. Hinc

5. Respondeo quintò, idem fore, seu rectè præsumi legitimum mandatum in solvente, & consequenter gigni illam quasi possessionem, si solutio esset quidem de uno tantum termino, sed quantitatis non minimæ, ita ut non cadat sub sensum sani viri, quòd solvens tantam jacturam voluerit facere, solvendo de suo infcio titulari. Lott. *n. 148.*

6. Respondeo sextò. Dum constat, alteri datum mandatum & commissionem solvendi per titularem, mandatum tamen illud effectum non habuit, sive non sit effectualis solutio secuta, non inducitur quasi possessio exigendi; cum aliud sit mandatum de solvendo, aliud solutio. Ventrigl. *loc. cit. n. 62.* citans Gratian. *discep. for. c. 113. n. 53. & 54.*

Questio 575. An solutio facta per campforem inducat istiusmodi quasi possessionem, & sic quòd ad hanc possessionem præjudicet titulari, pro quo schedulam bancariam conscripsit, & dedit pensionario?

Respondeo: si campfor ille censetur & dicatur hoc ipso habere à principali debitore mandatum ad solvendum, pensionario exigente stans

temporibus, utique ex solutione per ipsum facta inducitur quasi possessio; cum factum mandatarii sit factum mandantis, juxta *c. qui per alium. de reg. ju. in 6. secus*, si censetur non habere mandatum. *Lott. cit. q. 38. n. 163. & 164.* Habere autem illum mandatum, ex eo, quod fidejussor sit titulari debitor, tantum aliquando à Rota, ait *Lott. n. 165.* Et illum fidejussorem esse, absque tamen beneficio discussionis, teneri à Jason. Barth. Sorino ait *n. 169.* Verum tamen nec fidejussorem habere mandatum de solvendo, *n. 170.* ait, teneri ab ultramontanis, quibus consentiant Burrio & Fulgos. qui etiam dicat; contrariam sententiam esse magnum & communem errorem glossarum & DD. E contra campforem non esse fidejussorem, sed verum constitutorem cum mandato expresse debitoris, eodemque tempore esse constitutorem & mandatarium, mandatumque eo ipso datum illi in specie ad solvendum, quod debitor passus est, quin imò in pacto efficit, ut ille veluti campfor constitueret; cum onus solvendi nequeat separari à constitutore, tradit *Lott. n. 176.* vide eundem de his pluribus *num. seq.*

Questio 576. Qualiter ad hoc, ut unica solutio constituat pensionarium in quasi possessione exigendi, ea solutio facta probari debeat?

Respondeo primò: ut hic effectus possessionis producat, factum solutionis debere esse liquidum, & nullam pati turbiditatem. *Lott. cit. q. 38. n. 114.* Hinc

2. Respondeo secundò: probari debet concludenter per plenas probationes, maxime, si agatur contra successorem, qui pensioni non consensit. *Ventrigl. cit. §. 2. n. 63.* citans Marant. *controv. p. 4. resp. 39. & seq. proinde*

3. Respondeo tertio: confessio titularis prædecessoris, vel etiam administratoris non probat solutionem contra successorem, *Ventrigl. ibid.* citans Gratian *discep. for. c. 113. n. 49.* *Lott. n. 115.* Adeoque licet regulariter quietantia seu instrumenta, in quibus continetur facta solutio, probent solutionem, id tamen non intelligitur, seu non procedit, nisi quando facta seu data sunt ipsimet, contra quem agitur; hoc enim casu indistinctè hac ratione probatur solutio ob implicitam confessionem illius super facta solutionis. *Ventrigl. n. 64.* *Lott. n. 116.* secus, si agitur contra illius successorem, nimirum si pensionarius confessus est in quietantia seu instrumento dato prædecessori, se ab eo recepisse pensionem, talis simplex quietantia non probat contra successorem, seu modernum titularem.

4. Respondeo quartò: tunc demum etiam contra successorem probabit concludenter quietantia seu instrumentum, si contineat seu importet veram ac naturalem numerationem pecuniæ. Uti eam continebit, si notarius in eo dicat, coram se & testibus solutum fuisse, seu pecunias pensionis solvenda gratiâ numeratas, ac datas pensionario *Lott. n. 117.* & ex eo *Ventrigl. n. 64.* juxta *Rot. in Calaguritan. pens. 17. Jun. A. 1624.*

5. Respondeo quinto: sufficienter quoque probabunt quietantia, si aliunde sufficienter administrata sint. Sufficiens autem pro hoc adminiculum erit rei verisimilitudo v. g. concurrentibus hiis: præexistens reservatio, promissio de solven-

do, & quantitas non levis, quam se recepisse in quietantia confitetur pensionarius; cum verisimile non sit, quempiam factum, se recepisse egregiam quantitatem pecuniarum, hac ratione, si eam quantitatem non recepisset, & tamen asseruisset, se eam recepisse, jactando suum, nimirum amittendo seu resignando tali suâ falsâ confessione in dictam quantitatem. *Lott. n. 119. & 120.*

6. Respondeo sexto: si agatur ad alium quoque effectum, quam dicta quasi possessionis & mentionis, puta, ad evitandum onus justificandi gratiam contra successores ex possessione longissima 30. annorum, quæ facit præsumi gratiam justificatam, hoc jure utimur, ut probatis extremis media præsumantur, ac ita continuatio in exactione probetur. *Lott. n. 121. & 122.* citans Alciat. *de præsump. reg. præsump. 21. n. 11.* & *Rotam. in Bonon. pens. 17. Maii. 1593.*

7. Respondeo septimò: schedula quoque bancaria in ordine ad acquirendam possessionem exigendi sufficienter probat factum solutionis, si à tergo illius appareat, aliquam quantitatem solutam, saltem junctis administratis; nimirum ex præcedente pacto de dando schedulam bancariam ex ipsa reservatione, correspondentia quantitatis soluta ex temporis & rei verisimilitudine, præcipue ex stylo mercatorum, & hujusmodi. *Lott. n. 152.* Quamvis autem addat idem *Lott. n. 159.* hæc adminicula minime esse præcisè necessaria; cum, quod facta fuerit solutio, satis justificetur ex sola confessione mercatoris solventis facta contra se, seu facta in ejus præjudicium; attamen subjungit *n. 161. & 162.* quia confessio campforis non est confessio debitoris, nec propterea attendatur in præjudicium debitoris, si pensionarius contraverteret solutionem, aliud respondendum esse, nimirum requirit præter illam confessionem & cetera adminicula.

Questio 577. An, & qualiter in visatarum solutionum acquisita illa quasi possessio exigendi pensionem præscriptione decennali amitti possit?

Respondeo: videri, quod non. *Lott. cit. q. 38. n. 216.* nam primò, cum in istiusmodi incorporalibus non secus ac in corporalibus locus sit duplici possessioni, naturali scilicet & civili, & possessio semel per exercitium acquisita præsumatur semper continuata, adeoque non intret consideratio lapsus alicujus temporis decennii, vel etiam vicennii. *Lott. cit. q. 38. n. 211. & 212.* titularis excipiens de præscriptione contra pensionarium, prius probare deberet, possessionem illam naturalem fuisse amissam aliter quam ex lapsu temporis, nimirum probando pensionem fuisse semel petitam, & titularem eam negasse; quia illa denegatio intenta est ad spoliationem naturalis possessionis. *Lott. n. 213. & 214.* Posito autè, quod naturalis fuerit amissa, licet amissa quoque videatur & civilis, si pensionarius per decennium acquivisset illi negationi solutionis; cum sic non petendo abjecerit etiam animum possidendi. *Lott. n. 215.* Verum tamen adhuc hanc exceptionem præscriptionis à Rota consuevit rejici ait *Lott. n. 216.* eò quod, ut fit locus amissioni possessionis civilis per lapsum talis decennii, exigatur, ut possessio naturalis per alium fuerit occupata; hoc autem male applicetur his terminis, ubi ad est simplex denegatio solutionis facta à titulari & cum non detur terminus habilis, nimirum ut tertius

tius aliquis interea pensionem exigit, & sic applicari nequit controversia super quasi possessione pensionis, quod unus possideat naturaliter tantum, & alter civiliter tantum; cum, licet pensionarius in hoc casu denegata solutionis possideat tantum civiliter, titularis tamen non potest possidere naturaliter, quia pensio est quaedam servitus, res autem sua nemini serviat. Lott. à cit. n. 216. citans Rotam in Aquiligen. pens. 21. Maij 1610. & in Bonon. pens. quæ est 404. n. 7. p. 2. recent. &c.

De potestate Pensionarii, & modo exigendi pensionem.

Quæstio 478. An, & qualiter pensionarius habeat actionem personalem contra titularem eiusque successorem, eamque exercere valeat?

1. **R**espondeo præter ea, quæ sparsim in antecessoribus, maxime in quaestione illa, qualiter titularis teneatur solvere pensiones decursas tempore antecessoris sui. Ad primum: Habere illum actionem personalem tam contra titularem, qui primò expressè consensit, quam eius in eodem beneficio successoris, & tam ex præstito illo cum amplissima obligatione in forma camera consensu à titulari pro se & successoribus suis, quem consensum necessariò supponit Papa, & sine quo litera provisionis non expeditur, quemque consensum successor acceptando beneficium cum omnibus oneribus suis tacitè quoque præstat ipse successor; ac proinde, uti decretum illud Papæ reservantis pensionem afficit quoque successores, ita eos necessariò huic actioni personali subicit, agiturque contra eum optimè hac actione, qui ipse quoque acceptando tale beneficium gravatum, pensioni à se solvenda consensit. Lott. l. 1. q. 39. à n. 38. Card. de Luc. de pens. d. 26. n. 2. Gonz. gl. 5. §. 5. n. 46. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 36. Neque locus jam est excusationi ex capite ignorantia; cum teneatur successor hæc omnia scire, & paria sint vel scire, vel scire debere, aut de facili scire posse Lott. loc. cit. n. 43. & ex eo Ventrigl. loc. cit.

2. Respondeo ad secundum primò: Actio hæc, ut utiliter intentari possit contra aliquem, ex parte illius, ante omnia requirit, ut qui reservationi pensionis consenserit, utpote in quo consensu fundatur dicta actio personalis, ut dictum. Lott. n. 48. Unde etiam si contra intrusum percipientem fructus, item contra omnes eos, qui tempore vacantis beneficii perceperunt fructus, intentari valeat actio realis, non tamen personalis, quia ex eo, quod ipsum verum titulum beneficii illius gravati non habeant, non possunt dici consensisse reservationi pensionis.

3. Respondeo ad secundum secundò: Cum tam consensus titularis ac successorum, quam consensus Papæ habeat respectum ad fructus (unde ista actio est quidem personalis, sed in rem scripta. Lott. n. 47. citans Menoch. de recuperand. poss. remed. 5. n. 76.) pro exercitio huius actionis, seu ut ea utiliter institui possit contra aliquem, præter consensum illius requiritur insuper, ut is fructus percipiat, ita ut, si fructus nullos percipiat, in vanum ostendatur illum habere validum titulum; Lott. loc. cit. n. 48. Ventrigl. loc. cit. Unde jam, cum movetur hæc personalis actio contra titularem, qui

pensionem consensit (intellige, ubi in reservatione non fuerunt adhibita cautela illa seu clausula: *habita vel non habita possessione, &c.*) pensionarius iustificare debet præter consensum titularis perceptionem etiam fructuum. Lott. loc. cit. nu. 63. quod ipsum tamen factum facillimum est, probando nimirum, titulari fuisse adeptum possessionem beneficii, cum exinde exfurgat juris præsumptio, quod fructus perceperit, quæ eatenus prævalebit, donec elidatur per reum apertè doctentem vel de impedimentis, quod minus ipse fructus percipere potuerit, vel de perceptione illorum ab alio facta. Lott. *ibid.* Quin & si actio hæc personalis dirigatur contra successorem in beneficio, satis non est, ostendere, illum esse verum successorem, sed insuper necesse est probare, hunc quoque succedere in possessione, & sic præsumptivè etiam in perceptione fructuum. Lott. n. 64. Et sic hæc actio non eliditur quam per probationem contrariam, quod fructus percepti non sint. Lott. n. 65. circa quam exceptionem & casus varios non perceptorum fructuum vide dicta fusè supra, ubi quaesitum, an in eo casu solvere teneatur titularis. Unde jam patet, eum, qui nec juris, nec possessionis successor est, etiam si consenserit pensioni & fidei iutores constituerit (in eo nimirum casu, dum id fecit spe provisionis in favorem sui faciendæ, & tamen illud beneficium assecutus non fuit, sed alius de eo provifus) etiam si in camerali etiam obligatione se obligasset; quin etiam, si in literis reservationis adesset illa clausula: *habita vel non habita possessione*: non teneri ad solutionem, seu non dari contra eum actionem realem; eò quod hæc omnia ab illo facta intelligantur sub illa conditione, quatenus is, qui se obligat, beneficio, cujus intuitu facta obligatio, frui possit. Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 61. citans Bursat. conf. 36. n. 33. l. 1. Gig. q. 47. n. 2. Pater quoque ex his, non subsistere, quod tradit Corrad. l. 5. c. 7. n. 11. p. 2. benef. pensionarium posse convenire pro pensione, quem maluerit, sive possessorem, seu perceptorem fructuum, seu titulari, si sermo est de actione personali; quia autem hac actione convenire potest non possessorem fructuum, quia is caret titulo, adeòque deest consensus illius in pensionem; non titulari, quia is non est in possessione percipiendi fructus, seu fructus non percipit. Lott. cit. n. 48. juncto n. 49.

Quæstio 579. An, & qualiter pensionario competat quoque actio realis & hypothecaria?

1. **R**espondeo: Hanc actionem ei quoque competere. Lott. l. 1. q. 39. n. 38. Ventrigl. loc. cit. §. 2. n. 34. Castrop. d. 1. p. 11. §. 6. n. 12. Azor p. 2. l. 8. c. 13. q. 1. citantes Gig. q. 51. à n. 17. contra Paul. Castrenf. conf. 338. vol. 1. Felin. in c. ad audientiam. de rescrip. Pensio enim imponitur super fructibus, quoties autem certæ rei onus imponitur, illa res censetur tacita hypotheca obligata pro illo onere juxta l. codicillis. §. instituto. ff. de Legar. Castrop. loc. cit. atque ita Papa in reservatione pensionis respicit fructus designando illos tanquam subiectum, quod gravare intendit & afficere pro ipsa pensione per hæc ferè verba: *super fructibus, redditibus, emolumentis*: prolata autem illa dictio *super* ab eo, qui obligare potest, procul dubio importat hypothecam. Lott. loc. cit. n. 44. & 45. citans Gig. de pens. q. 42. n. 2. Roman. conf. 382. n. 1. & 2.

2. De